Ժ. ՏԱՐԻ 2803 | ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 1 ՄԱՐԳԱՑ 4385 | 7 ՅՈՒՆԻՍ 1893 | 5 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1310 | ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

Նամակ կամ որ եւ է նիւ-դրութիւն պէտք է ուղղել
առ Խմբագրութիւն
ԱՐԵՒԵԼՔ Օրագրի
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան կանխիկ արժէք		150
» » Վեցամսեայ	»	75
» » Եռամսեայ	»	40
Օտար երկիրներ Տարեկան Ֆրանք		56
» Վեցամսեայ		28
Ընթեր բաժանորդ [illegible]	Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց [illegible]	Գրուշ	50

Խմբագրութեան [illegible] նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 7/19 ՅՈՒՆԻՍ 1893

Տնտեսական հարցեր

ԱՐՀԵՍՏՆԵՐ ՓՈՔՐ ԱՍԻՈՅ ՄԷՋ

Փոքր Ասիոյ տնտեսական վերածնութիւնն օրակարգն է միշտ։ Կայսերական կառավարութիւնն այդ մասին զանազան ձեռնարկներ ըրած է։ Բայց ամեն բան կառավարութենէն սպասելու ուղիղ չէ։ Ժողովուրդն ալ իւր տնտեսական շահերը յառաջ տանելու համար պէտք եղած ձեռներիցութիւնն և ճարտարմտութիւնը պէտք է ցուցնէ։ Երկաթուղիներու շինութիւն շատ լաւ խորհուրդ մ'է զոր ունեցած է կառավարութիւնն և տակաւ ի գործ կը դրուի։ Երկաթուղին իւր շահուն ծառայեցնել ժողովրդեան գործը պէտք է ըլլայ։ Ամենէն պարզմտաց անգամ հասկնալի ճշմարտութիւն է թէ Էնկիւրիի երկաթուղւոյն շինութիւնը Փոքր Ասիոյ համար նոր դարագլուխ բացած է։ Ո՞վ պիտի գրաւէ առաջին տեղն այս նոր դարագլխոյ մէջ։ Ո՞վ պիտի բռնէ ամենէն շահաւոր առաջին գիծն։ Ասիկա մաքի արթնութեան և գործունէութեան խնդիր է։ Խաղաղաւէտ և փրկաւէտ շահամրցում մ'է այս։ Փոքր Ասիոյ կոյս հողին և թաքուն գանձերուն վրայօք յաճախ կը լսենք։ Գործնականի մէջ ինչո՞ւ համար չապացուցանենք թէ՝ երբ էական միջոցներն ունինք՝ գիտենք շահագործել և յօգուտ ի կիր արկանել զանոնք։ Պզտիկ ճամբորդութիւն մը նորաւարտ գծին վրայ, ու կարգ մը խորհուրդներ կ'ունենանք, զարմանալով որ տեղացիները ցարդ անանկ բան մը չեն մտածած։

Օրինակի համար, Անատոլուցիք ընդհանրապէս չգիտեն պանիր շինել, որ հազարաւոր հոգիներ կ'ապրեցնէ Րումելիի մէջ։ Եւ սակայն, Անատոլու կաթի կողմէ նոյնքան հարուստ է որքան Րումելի։ Ինչո՞ւ համար Փոքր Ասիացի երիտասարդներ աշկերտութեան չերթան Րումելիի մեծ պանրագործներուն քով, և ինչո՞ւ համար՝ այս շահաւէտ արհեստը սորվելէն ետեւ՝ իրենց գաւառներուն մէջ ի գործ չդնեն զայն։ —Պատճառը պարզ է այսպիսի բան մը չըննելուն։ Փոքր Ասիացի երիտասարդը Րումելի երթալու համար Պոլսէն պէտք է անցնի, և Պոլսէն անցնողները միշտ Պոլիս կը մնան, «ամէն անդին Պոլիս չկայ։ հոս մարդ չեղողն ուրիշ տեղ մարդ չըլլար» ըսելով։ Սխա՜լ։ Երբ մարդ կեանքի համար նպատակ մը չունի, երբ գործ մը չգիտէ կամ զուրկ է դրամագլուխէ, շատ աւելի դժուար է Պոլսոյ մէջ ապրուստ ճարել քան գաւառաց մէջ։ Հոն պոնէ քիչով կ'ապրուի։ Հոս քիչով ապրիլ ուզող գաւառացին շատ հեղ առողջութիւնն ալ վրայ կուտայ։ Ծառայական աշխատութեամբ օրապահիկ ճարել ուզողը կրնայ գործ գտնել Պոլսոյ մէջ։ բայց երբ ամեն մարդ այսպէս ծառայ ըլլալու պատրաստուի, ո՞վ պիտի ըլլայ տէրն. ո՞ւր կ'երթայ հասարակութեան մը վիճակն։ Ցաւալցկունութիւն, հարստութիւն, անձնական անկախութիւն ու զարգացում ինքնուրոյն գործի մէջ միայն պէտք է փնտռել, և ինքնուրոյն գործ բռնելու համար, արհեստ կամ մասնագիտութիւն պէտք է ունենալ, և կամ դրամագլուխ։ Այն ալ՝ դրամագլուխն ալ՝ ինքնին չի բաւեր, եթէ դարձեալ գործ մը աղէկ չգիտէ դրամատէրը։ Գործին գէշը չըլլար։ Ամեն գործ լաւ է դրամ շահելու համար, —բարոյականութեան և օրինաւորութեան պայմաններուն մէջ։ Գործ գործէ կը տարբերի՝ միայն գործողին տարբերութեամբ, աղէկ կամ գէշ կատարելուն տարբերութեամբ։ Իբրև օրինակ առնենք պանրագործութիւն։ Ասով միլիոններ շահողներ կան Եւրոպայի մէջ։ Հոս ալ հազարներ կըրնան շահիլ։ զի ամենէն հարուստէն մինչեւ ամենէն աղքատին սեղանին վրայ պանիր կը գտնուի։ Հացի պէս կը սպառի։ Աղքատին կերակուրն է այն, հարուստին աղանդերը կամ մարսողականը։ Հացը ժողովրդական ուտելիք մ'է։ Պանիրն է միակ ուտելիքն հաւասարապէս թէ ժողովրդական և թէ ազնուապետական։ Արդ, ինչո՞ւ համար Րումելեցին իւր շինած պանիրը Փոքր Ասիոյ քաղաքաց մէջ իսկ ծախէ, և Փոքր Ասիացին չգիտնայ իւր պատուական կաթէն օգուտ քաղել պէտք եղածին պէս։ Ահա ամենէն աւելի աչքի զարնող փորձ մը Անատոլուցիին զարմանալի անտարբերութեան նորանոր շահու միջոցներ փնտռելու։ Ծովեզերայ մի քանի գաւառներու բնակիչներ՝ Պոլսոյ հետ սերտ յարաբերութեան մէջ գտնուած ըլլալով՝ պանրի շահագործութեան կարեւորութիւնն անձամբ գիտած են, և քիչ շատ պանիր կը շինեն։ Ասոնց մէջ ամենէն համբաւաւորն՝ որչափ գիտենք՝ Նիկոմիդիոյ ճերմակ պանիրն է։ Բայց եթէ տարին տասն երկու ամիս գնմաց պանիր ուզէք, տարւոյն ամեն եղանակներուն մէջ պանիր ունել եթէ ուզէք, կարող էք Րումելիէն, որ պանիրներու տասնեակ տեսակներ կը շինէ, և ամեն ճաշակի գոհացում կուտայ միշտ։ Անկարելի է ժխտել այս մասին Րումելիցիին գերազանցութիւնն։ Հետեւապէս, ինծի կը թուի թէ տնտեսական յառաջդիմութեան մէջ իրենց այս երիցագոյն եղբարց քով աշկերտելով, Փոքր Ասիոյ աշխատասէր տղաքը լաւ կ'ընեն եթէ այսպիսի պատուական արհեստ մը սորվին։ Այն ատեն յոյս կրնանք ունենալ օր մը Գաւէրի պէս պանիր մը տեսնելու Փոքր Ասիոյ նըրսերէն ելած։ Երկաթուղին փոխադրութիւնը կը դիւրացնէ, և տնտեսական կռուանին վրայ Րումելիի և Անատոլուի մրցումէն երկիրն անշուշտ կ'օգտի։ Եթէ չեմ սխալիր, Ադրիանուպոլսոյ և Սելանիկի կողմերը կան հայ տուներ ալ որք ընդարձակ պանրագործութեամբ կարեւոր տուրեւառ կ'ընեն, պալքանեան գաւառներու կաթէն շինելով ամենէն աւելի հանուած պանիրներուն մէկ մասը Կ. Պոլսոյ հրապարակին վրայ։ Ինչո՞ւ համար այսպիսի տուներու չաշակերտին Փոքր Ասիացի երիտասարդներ, որք իրենց բնավայրերուն մէջ գտնելով կրնան հոն ապրուստի նոր միջոց մը ստեղծել որ ապագայ կը խոստանայ։ Կ. Պոլսոյ մէջ 150—200 ղրուշ ամսականով սպասաւորութիւն ընելէ՞ն ալ գէշ է այսպիսի գործ մը։ Ինծի կը թուի մինչեւ իսկ որ եթէ դպրոցէ ելած քիչ շատ ուսեալ պատանիներ այսպիսի գործի հետամուտ ըլլային՝ բարոյական անկում կրած չէին կրնար համարուիլ։ Բայց գաւառացի երիտասարդներու այն մեծ մասն որ՝ ուսմունքէ զուրկ՝ ոչինչ ամսականներով իւր կեանքը կը փտեցնէ Պոլսոյ խաներուն մէջ, ինչո՞ւ համար հետամուտ չըլլայ սորվելու այնպիսի գործեր և արհեստներ որք մեր բնավայրերու մէջ կրնան արժէք ստանալ, և ծառայել փոխադրութեան նիւթ հայթայթելու նորաշէն երկաթուղիներու։ զի այս գիծեր այնքան միայն օգտակար կրնան ըլլալ Փոքր Ասիոյ որքան ապրանք գտնեն փոխադրելու, և մի կողմէ գիծերը շինուած ժամանակ, միւս կողմէ անհատական և հանրային շահերը կը պահանջեն բնական կամ արհեստական նիւթեր հայթայթել փոխադրման համար։

Գաղափարաց այս կարգի մէջ, լուր մը զոր երկու շաբաթ առաջ հաղորդեցինք՝ կը ցուցնէ թէ նոր գիծերուն վրայ բանող կառախումբերը լեցնելու համար նոր նիւթ մ'ալ կրնայ հայթայթուիլ Փոքր Ասիոյ մէջ։ Ծանուցինք թէ Խրիստաքի Էֆէնտի Զօղրաֆոս ձեռնարկած է յոնական գաւառներու մէջ ճակնդեղ մշակելու և շաքար հանելու ճակնդեղէ։ Փոքր Ասիոյ այլ և այլ գաւառաց մէջ շատ խոշոր և անոյշ ճակնդեղ կ'արտադրի, բայց [illegible] չեն կրնար շաքար հանել անկէ։ Ձեռներէց մէկը չի կրնար գտնուիլ արդեօք որ Փոքր Ասիոյ ճակնդեղէն շաքար հանելը շահու միջոց մ'ընէ։ Բ. Պ.

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ՄԵՐ ՅԱՋՈՐԴՆԵՐ

Ամեն անգամ որ տեղական վէճերու պատճառաւ մեր վարժարաններ անբարեկարգութեան կը մատնուին, ամեն կըրթասէրի սիրտ կարեվէր կը խոցուի։ Եթէ չենք կարող արգիլել, ջնջել թաղային, տեղական վէճեր, գէթ կարելի չէ՞ որ վարժարաններ զերծ մնան սոյն աւերիչ ազդեցութենէն։ Մեր վէճերու ծագումն և ստորճանական սաստկութիւնն ուսումնասիրել իրենց ամեն երեսներէն տակ և դարման որոնել ընդարձակ գործ է, որուն ոչ միջոցս և ոչ լրագրոյ մը անձուկ էջերը կը ներեն։ Իբր սկսնատես և սկսնչելուր բազմաթիւ վէճերու՝ այս անգամ պիտի քննենք պատճառներէն մին—թերեւս ամենէն զօրաւորն—և ապա մատուցանենք առաջարկ մը ի դարման վնասուն։

Կ'առաջադրեմ այս նպատակաւ ի քնին առնուլ յաջորդող հոգաբարձութեանց դերը, մասնակցութիւնը թաղային անհամաձայնութեանց մէջ։

Դիցուք թէ՝ Բ. Թաղին հոգաբարձութեան՝ որ իւր քառամեայ պաշտօնավարութեան շրջանը բոլորած է՝ կը յաջորդէ նորընտիր հոգաբարձութիւնը։ Նորընտիրք ըստ աւանդական սովորութեան կամ գիտական բառով ժառանգական [illegible] օրէնքով, իրենց նախորդ պաշտօնէութեան ամեն կարգադրութիւն յոռի կը նկատեն, աշակերտք ժամավաճառ եղած են, ուսուցչաց և տնօրէնի, եթէ վարժարանը ունի, ընտրութիւնք լաւ չեն կատարուած, ծրագիրը մանկավարժական չէ և ոչ պատշաճ՝ տեղական պահանջմանց։ վճիռը տրուած է, անդառնալի է այլ եւս։ փոփոխմունք կը սկսին, նոր ուսուցիչք, նոր տնօրէն, նոր ծրագիր, ի մի բան ամեն ինչ նոր։ Նորընտիրք իրենց պաշտօնին գլուխն անցած են «բարեկարգելու դպրոցն որ անբարեկարգ էր»։ Ձեմ յիշեր թաղ մը կամ գիւղ մը որ այս նկարագրեալ վիճակէն անցած չըլլայ այն ժամանակին յորում նոր հոգաբարձութիւն մը իւր ոտքը վարժարանին սեմէն ներս դրած է։

Նախորդք—հոգաբարձուք և տնօրէն—յաջորդաց այս նախատինքին արհամարհոտ լռութեամբ պատասխանելու վեհանձնութիւնը չեն ունենար։ «Դպրոցն անբարեկարգ էր»։ «դպրոցս այժմ բարեկարգ է»։ հակառակութիւն սկսած է արդէն։ Աւելորդ կը համարիմ յառաջ եկած հետեւանաց վրայ խօսիլ, որք այնքան ծանօթ են և միշտ աղետաբեր վարժարանաց ճշմարիտ շահուն։

Հակառակորդաց դերերը ճշդել շատ դիւրին է։ յաջորդք, իրաց բնութենէն զատելով, միշտ նախայարձակ կ'ըլլան։ նախորդք ի պաշտպանութիւն իրենց պատւոյն և տուած աշխատութեանց՝ հասարակաց կարծիքն իրենց կողմը ձգելու կ'աշխատին։ ուրեմն կը հետեւի թէ՝ առաջնոց դերն յարձակողական է, իսկ վերջնոյս՝ պաշտպանողական։ Ակնարկեալ վէճերուն մէջ երկու կէտեր ուշադրութիւնս գրաւած են և առարկայ պիտի լինին մեր առաջիկայ խորհրդածութեան։ նախ՝ յաջորդներուն իրենց նախորդաց մասին արհամարհանքն և երկրորդ՝ բաղդատութեան պայմանները։

Առ այս սովորական մոլութիւն է պարսաւել անձ մը երբ կը փափաքինք երկրորդ մը գովել։ պատճառ չկայ որ դպրոցական խնդրոց մէջ եւս ցոյց չտանք մեր սոյն մոլութիւն։

Շատ քննադատելի է գործելու այս եղանակ։ Ի՞նչու չկարենանք գործ մ'ըստ ինքեան գնահատել։ գովենք լաւ գործ մը առանց երկրորդ մը պարսաւելու, մանաւանդ գերագոյն պատճառաւ որ մեր պարսաւանքէն դիբքն հանդէպ մեր նախորդաց՝ կը ծնուցանէ այնպիսի բուռն վէճեր որք հասնիլ ուրեմն կը յանգին մեր ձեռնարկած գործոյն վնասին։ Թո՛ղ յաջորդք գոհ գործեն հետզհետէ բարելաւել գործն որուն յանձնառուն եղած են։ Թո՛ղ գովուի ինչ որ կը գործեն լաւ և գեղեցիկ։ բայց թո՛ղ չպախարակեն ուրիշին գործը պարզապէս իրենց գործը գովելու նպատակաւ։ Յաջորդք իրենց նախորդաց յարգանք կը պարտին։ իրենց յանձնուած գործը նախորդք սկըսած են, իրենք անոր շարունակողներն են միայն, գործն անբաժան է։ երբ կը պարծին թէ լաւ կը գործեն, թէ իրենց պաշտօնավարութեան շրջանին վերաբերող աշակերտք պարկեշտ, կարգապահ և քաջուսումն են, չմոռնան թէ իրենց փառասիրութիւնը չոյող այս գեղեցիկ արդեանց մէջ կարեւոր բաժին մ'ունեցած են նախորդք։ և երբ յաջորդք, հակառակ իրողութեան, նախորդաց գործերը փոր զարնելով գովեն իրենցը, լոկ զրպարտչի դեր կը ստանձնեն։

Եթէ մեր յաջորդ պաշտօնեայք իրենց գործեր գովելու թէրի եղանակէն հրաժարին, կը հաստատենք թէ յայնժամ միայն կարելի կ'ըլլայ համերաշխութիւն հաստատել մեր նախորդ և յաջորդ հոգաբարձուաց մէջ և այսու չափ մը դնել մեր կրթական անհաստատ վիճակին։ յայնժամ միայն կարելի կ'ըլլայ յաջորդաց օգտիլ նախորդաց փորձառութենէն, ստորադասելով անձնական նկատումներ, փառասիրական ձգտումներ հանրութեան օգտին, որպիսի է մանկանց կրթութեան խնդիրը։

* *

Ձենք պահանջեր որ վարժարանի մը տարբեր ժամանակաց մէջ ունեցած վիճակներ չբաղդատուին։ Բաղդատութիւնն այս առաւելութիւն ունի որ ի վեր հանելով հանրային կարող և իրագեկ գործիչներու լաւ արարքը, կը ներշնչէ այլոց եռանդ օգտակար լինելու հանրութեան։ բայց եթէ անպատճառ պիտի բաղդատենք երկու վիճակներ, գգուշանանք մեղանչելու բաղդատութեան պայմաններուն դէմ։ և արդարև, ի՞նչ են գրեթէ միշտ եղած քննադատութիւնք, «դպրոցն առաջ բարեկարգ էր.-դպրոցն այժմ բարեկարգ է»։ գրեթէ ուրիշ բան չենք լսեր։ ի զուր հետամուտ կ'ըլլանք իմանալու թէ ի՞նչ փաստեր կամ իրողութիւններ յառաջ կը բերուին հաստատելու մին եւ ժխտելու միւսը։ մեր կարծիքը կը հիմնենք առանց քննութեան մեր լսածին վրայ։

Որպէս զի մեր համոզում ուղիղ լինի, հարկ է որ բաղդատութեան երկու եզրերն ալ ծանօթ ըլլան մեզ. իմա՛ վարժարանին հին և նոր վիճակները. դժբախտաբար ո՛չ հին և ո՛չ նոր վիճակը ծանօթ է։ վարժարան չենք այցելեր, քննութեանց չենք ներկայ լինիր, ուսուցչական մարմինը չենք ճանչեր ի մօտոյ, այսու հանդերձ կարող կը զգանք զմեզ՝ բաղդատելու կրթական երկու վիճակներ։ Երբեմն երկու հոգաբարձութեանց գործեր բաղդատելու առթիւ կը համեմատուի սոյն պաշտօնավարութեանց միջոցին աշակերտաց իմացական վիճակն։ Այս եղանակ, ո՛րչափ ալ ուղիղ կը թուի առաջին տեսութեամբ, հեռի է բոլորովին գոհացնելէ բաղդատութեան կարեւոր պայմաններէն մին. բացատրենք օրինակաւ։

Դիցուք թէ Ա. Հոգաբարձութեան շրջանաւարտները լաւագոյն են քան զԲ. Հոգաբարձութեանը. արդ՝ կրնա՞նք հետեւցնել թէ Ա. Հոգաբարձութիւն աւելի պարտաճանաչ և իրագեկ մարմին մ'եղած է քան զԲ.—չենք գիտեր և չենք կրնար գիտնալ. վստահ լինելու համար այս մասին հարկ է գիտնանք թէ Ա. և Բ. Հոգաբարձութիւնք միեւնոյն ծրագիրը կը գործադրէի՞ն և դրամական հաւասար ուժեր ունէի՞ն իրենց տրամադրութեան տակ։

Ահա երկու գլխաւոր տեղեկութիւնք որք այնքան կարեւոր են մեզ ի բաղդատութեան՝ կը պակսին միշտ։

Ապաքէն Հոգաբարձութիւնք տարեկան դպրոցական հանդէսներու առթիւ կը կարդան ի լուր հանդիսականաց իրենց տեղեկագիրներ, որք արդէն յոյժ ցանցառ տեղեկութիւն տալով ընթերցումէն վերջ մոռացութեան կը դատապարտուին։

Հանդէսի մը վերջ ուր տաքը, տեղւոյ անձկութիւնը կը նեղեն զմեզ, ուր կ'աճապարենք լսել մեր զաւկին մէկ արտասանութիւնը, կամ մանկանց մէկ խմբերգն և կամ տեսնել ոսկեզօծ մրցանակաց բաշխումը, չենք կրնար ըստ արժանւոյն մեր ուշադրութիւնը տալ տեղեկագրոյն։ Տեղեկագիր մատուցանել՝ ժողովրդեան որքան գեղեցիկ է սկզբամբ նոյնքան օգտակար է ի կիրարկութեան։

* *

Ինչ որ պիտի առաջարկենք բոլորովին նոր չէ, այլ բարեփոխում մը մեր արդէն ունեցածին։ Կարծենք յոյժ օգտակար և նպատակայարմար կ'ըլլայ, եթէ իւրաքանչիւր Հոգաբարձութիւն քառամեայ պաշտօնավարութեան տպագրեալ տեղեկագիրը ցրուէ ժողովրդեան մէջ։ Այս դըպրոցական տեղեկագրոյն կամ յորդորագրոյն մէջ նշանակուին գլխաւորաբար. Ա. Հոգաբարձութեան, ուսուցչական մարմնոյ, իւրաքանչիւր ուսուցչի պաշտօնական ճիւղերը։ Բ. Աշակերտաց և աշկերտուհեաց թիւն իւրաքանչիւր կարգի մէջ. ընթացաւարտից ցանկն համառօտ տեղեկութեամբ։ Գ. Վարժարանին ծրագիրն և մէն մի ուսման համար յատկացեալ շաբաթական ժամուց գումարը։ Դ. Դպրոցական ծախուց ամբողջ գումարը։—Հանդարտ ժամերու մէջ այսպիսի տեղեկագիր մը քննութեան, խորհրդածութեան և բաղդատութեան՝ առատ նիւթեր կը մատակարարէ։

Այսպիսի տեղեկագիրներէ կրնանք տեղեկանալ թէ մեր հոգաբարձութեանց շրջանը գործնականին մէջ քանի՛ տարւոյ կը վերածուի, ո՞ր հոգաբարձութիւնք համեմատաբար աւելի օգտակար եղած են, մեր շրջանաւարտից նախասիրած արհեստներն, արուեստներն և պաշտօններն որո՞նք եղած են, և թէ՝ սոյն այս տրամադրութիւնն առաւելապէս ի՞նչ բանի ընծայելու է, աշակերտաց թիւը բազմա՞ծ թէ նուազած է, (*) ևն.։

Երբ մեր մէջ հաստատուի այս եղանակաւ պատրաստեալ տեղեկագիրներ ունենալու սովորութիւնը, մեր ժողովուրդ կը վարժուի՝ համոզում մը գոյացնելէ յառաջ քննել խնդիրը, բաղդատել երկու վիճակներ—բացատրուած երկու պաշտօնէութեանց տեղեկագրաց մէջ.—Քննադատութեան այս ուղիղ եղանակն յառաջ պիտի բերէ մեր մէջ տրամադրութիւն մը փաստեր, իրողութիւններ որոնելու՝ ճշմարտութեան վերահասու լինելու համար։

Եւ ինձ կը թուի թէ՝ վարժարանի մը տարբեր ժամանակաց վիճակներ այնքան բացորոշ և յայտնի պիտի տեսնուին տեղեկագիրներուն մէջ որ դժուար պիտի ըլլայ խեղաթիւրել իրողութիւններ, և քիչեր, պարսաւասէր և չարախօս անձինք, պիտի համարձակին զրպարտչի պաշտօն կատարել։

Քանի՛ անձկութեամբ և փափաքանօք պիտի կարդայինք տեղեկագիրներ յորս Գատը-գիւղի, Սամաթիոյ և Բերայի համեմատաբար կարեւոր թաղերու վարժարանաց նիւթական, ուսումնական և բարոյական վիճակներ պարզուած ըլլան։

Փափաքելի էր որ Պերպէրեան և Մէզպուրեան վարժարանք ցարդ ունեցած լինէին իրենց տեղեկագիրներն. օր մը, կը յիշեմ, հրատարակուեցաւ Պերպէրեան վարժարանի շրջանաւարտից ցանկն, որ բաւական էր ինքնին ցոյց տալու հիմնադրին կրթական մեծ գործունէութիւնը։

Կը յուսանք որ մեր առաջարկած եղանակաւ հոգաբարձութիւնք աւելի պիտի հետամուտ լինին և բարւոք գործել, հաւաստի լինելով թէ իրենցմէ վերջ կը մնայ քառամեայ տեղեկագիրն իբր պերճախօս յիշատակարան իրենց փորձառութեան, հմտութեան և անձնուիրութեան։ Բ.

(*).—Վարժարանի մը ուսանողաց թիւը ծնողաց դպրոցի մասին ունեցած համարման և վարժարանին բարեկարգութեան ստորճանացոյցն է յաճախ։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (38)

ԼՈՒԻ ԺԱՔՕԼԻՕ

ԻՒՋՕՐԻ ՁԱՂԱՑՔԻՆ ՈՃԻՐԸ

Գ.

ՖՈՆԴԻՃԻ ԴՂԵԱԿԸ

Ութ օր ետքը, Թէօտոր կը հեռանար Ֆոնդէգի դղեակէն և Ափրիկէ կը դառնար։ ամուսնութիւնը պիտի կատարուէր յաջորդ տարին, Սոֆիին չափահասութեանը, ինչպէս որոշուած էր։

Որոշուած ժամը կը մօտենար և ամեն բան պատրաստուած էր մեծ օրուան համար, ամեն վայրկեան երիտասարդ սպային վերադառնալուն կը սպասէին, երբ առտու մը նամակաբաշխը բերաւ պատերազմական նախարարութեան մէկ լայն նամակն ուղղեալ Ներթան զօրավարին։

Ծերունի զինուորը դողաց երբ ձեռքն առաւ զայն։

Կեանքի մէջ եղական նախազգացումներ կան։

Իր խուցը փակուեցաւ նամակին կնիքը խզելու համար։

Սկսաւ կարդալ.

«Իմ ծերունի ընկերս,

«Մեծկուն չուզեցի թողուլ շատ տխուր լուր մը քեզ իմացնելու հոգը...

Ներթան զօրավարը ստիպուեցաւ գրասեղանին կռթնիլ՝ չիյնալու համար։

Բոլոր քաջութիւնը օգնութեան կանչեց և զինուորի ստոյկութեամբ աւարտեց ընթերցումը.

«...Թէօտոր տը Ներթան հարիւրապետը, թշնամիներու դէմ փայլուն յարձակումի մէջ վիրաւորուելով և գերի բռնուելով, սպաննուեցաւ թշուառականներուն կողմէ...»

Յետոյ կուգային ցաւակցական քանի մը խօսքեր, և ստորագրուած էր.

«Պատերազմական նախարար
«ՄԱՐԵՇԱԼ ՍՈՒԼ»

Ծեր զօրավարը ինկաւ թիկնաթոռին վրայ, գլուխը ձեռներուն մէջ. խղդուկ հեծեծանք մը պատռեց կոկորդը և երկու ժամ տղու մը պէս լացաւ... իր ամուսինը չտեսնելուն անհամբեր, տիկին տը Ներթան եկաւ անոր խուցը. յուսահատութեան մէջ թաղուած տեսնելով զայն, ամեն բան գուշակեց բնազդօրէն, նետուեցաւ նամակին վրայ որ գետին ինկած էր, կարդաց առաջին տողերը և անշնչացած ինկաւ տախտակամածին վրայ։

Սոֆի վազած եկած էր. այս տեսարանին առջեւ, ան ալ բնաւ չտարակուսեցաւ։

—Թէօտոր ոչ եւս է, գոչեց։

Կուրծքն ուռեցաւ, աչուըները խոշոր խոշոր բացուեցան, վիշտի սոսկալի արտայայտութեամբ մը, ուզեց աղաղակել, բայց չկրցաւ... ուզեց լալ, բայց չկրցաւ. քանի մը րոպէ, բուռն ճիգ մը տեղի ունեցաւ անոր բոլոր էութեանը մէջ, իբր թէ իր հոգին, խորտակելով իր պատեանը, պիտի խուսափէր՝ միանալու համար անոր զոր մահը առած տարած էր։ Զինքն այդ գերագոյն անձկութեան մէջ տեսնողը չպիտի հաւատար որ այս սարսափելի յուսահատութիւն կարենայ խելագարութենէ զատ ուրիշ բանով մը վերջանալ։

Մէկէնիմէկ, հաւատարիմ աղջիկը, գերմարդկային զօրութեամբ մը, նետուեցաւ տիկին տը Ներթանի վրայ, որ իր ոտքերուն տակ փռուած էր անշունչ, տղու մը պէս վերցուց զայն և սենեակը փոխադրեց։

Առանց արցունք մը թափելու, հանուեցուց զայն, առանց սենեկապանուհիի մը օգնութեան, անկողինը դրաւ, խելքը գլուխը բերաւ և մթագգած ու անձայն՝ սպասեց վիշտի նոր պոռթկումի մը որ չուշացաւ։

Երկու օր բնաւ չբաժնուեցաւ երկու ծերունիներէն. մէկ գիշերուան մէջ տիկին տը Ներթանի մազերը ճերմկցած էին, թէև տակաւին շատ մեծ չըլլար տարիքով։ Երկու օր, ոչ քնացաւ, ոչ հաց կերաւ. յետոյ երբ վիշտն անոնց ողոց վրայ կը հսկէր, եթէ ոչ հանդարտեցաւ, գէթ քիչ մը յագեցաւ, մանկամարդ աղջիկը իր սենեակն ելաւ, աղջի օրը Պայօնէն բերել տուած սուգի երկար զգեստներն հագաւ և երդում ըրաւ ուրիշ ոչ մէկունը ըլլալ և մինչեւ մահ այդ զգեստները կրել։

Կ'ըսեն թէ ժամանակն ամեն բան կը ջնջէ... գէթ կը յաջողի հանդարտել ամենէն խորունկ վիշտերը, նոյն իսկ անոնք որ չեն մոռցուիր։

Քանի մը ամիս ետքը, Ֆոնդէգի հին դղեակին երեք բնակիչները ա՛լ չէին արտասուեր, բայց կը զգացուէր թէ անոնք իրենց յիշատակովը միայն կ'ապրէին....

Երբեք չէին խօսեր Թէօտորին վրայ երբ հաւաքուէին, ամենուն վիշտը լաց ու կոծ առաջ պիտի բերէր աղջի օրերուն պէս. բայց լեցուն էր սիրտերնին, լեցուն՝ աչուըներնին, լեցուն՝ ձայներնին. մահուան ստուերը կը դառնար այս երեք անմխիթար գլուխներուն վրայ, որք չէին ուզեր մխիթարուիլ։

Երկու տարի անցաւ այսպէս։

Տարիքէն և վիշտէն կորացած, տը Ներթան ծերունի զօրավարը կը զգար թէ քիչ քիչ ուժաթափ կ'ըլլար, լամպարի մը պէս որ կը դողդոջէ ի չգոյէ եղի. տակաւին կը պտըտէր դարաստանին մէջ, հաւատարիմ Միշէլի բազկին կրթնած, որուն բովանդակ զուարթութիւնն անհետացած էր տը Ֆոնդէգ զօրավարին մահէն ի վեր. բայց ամեն օր կ'ըսէր անոր հետզհետէ աւելի համոզիչ ձայնով մը.

—Իմ քաջ Շէկարրիս, կարծեմ թէ շատ չանցած պիտի երթամ միանալ իմ ծերունի բարեկամիս և խեղճ Թէօտորիս, կը զգամ ասիկա, տխուր բան է իմ տարիքիս մէջ։ Ձե՞ս նշմարած, Միշէլ, ինչպէս մարդ, քանի տարիքն առնէ, կը յարի լոյսին, արեւին, սնուցուցիչ այս հայրն ամեն բանի որ կը շարժի, ամեն բանի որ կը յուզուի, ամեն բանի որ կ'ապրի իր ազդեցութեան շրջագիծին մէջ։

Սովորաբար, Միշէլ կը ծռէր գլուխն իբր պատասխան, և զօրավարը կը շարունակէր իր տպաւորութիւններն ըսել ինքնիրեն։

Յունիսի առտու մը, այն փառաւոր օդերէ միոյն ատեն ուր համայն բնութիւն կը պճնուի ոսկի և կապտագոյն ճառագայթներով, երկու զինուորները կը խօսակցէին պտըտելով Պիտասոաի երկայնութեամբը։ Հեռուէն կը նշմարէին հողակոյտերն Հարաւային երկաթուղիին որ Ֆրանսան Սպանիոյ հետ կը կապէ։ Հանտէյէն ճամբայ ելնող կառախումբ մը արագօրէն կը յառաջանար Պիտասոաի կամուրջին կողմէն։

—Միշէլ, նայէ, ըսաւ ծեր զօրավարը, մարդկային կեանքը, մեզ շրջապատող այս անհունութեան մէջ, սա վայրաշարժէն խուսափող ծուխէն աւելի կարեւորութիւն ունի՞։

Ժամանակ չունեցաւ շարունակելու իր բաղդատութիւնը, վայրաշարժը գծէն ելած էր՝ ընդ քարշ բերելով բոլոր կառաշարը։

Հակառակ հեռաւորութեան, իսկոյն սոսկալի աղաղակներ հասան մինչեւ իրենց ականջը։

Զօրավարն ու Միշէլ քայլերնին փութացուցին պարոն տը Ներթանի ուժը ներածին չափ, օգնութեան հասնելու համար վիրաւորներուն։ Յոյժ բարեբախտաբար, արկածը ծանր հետեւանք չէր ունեցած, շատ քիչ արագութեամբ կը քալէր մեքենան, և վայրաշարժն ու երկու վագոններ միայն գիծէն ինկած էին, միւսները կեցած էին բախումէ մը ետք զոր արգելակները գրեթէ մեղմացուցած էին։

Երկու շրջած վագոնները առաջին կառաքերուն կը պատկանէին. հազիւ տասներկու հոգի կը պարունակէին որոց երկու երեքը միայն սիրթուքներ առած էին. մէկ ուղեւոր միայն ծանրապէս վիրաւորուած կ'երեւէր, փոսնցի նուաղած էր, և մինչեւ որ զօրավարն ու Միշէլ հոն հասան, անիկա թմրութենէն չէր սթափած։

Ընկերութեան բժիշկին գալէն առաջ Պ. տը Ներթան քանի մը կազդուրիչ դեղեր հոտուըտացուց անոր և քանի մը վայրկեան ետքն յաջողեցաւ անոր խելքը գլուխը բերել։

Առանց մէկ տողը կոտրած ըլլալու, օտարականին կրած բախումն այնքան սաստիկ եղած էր որ չէր կրնար շարունակել իր ուղեւորութիւնն։ քանի մը օր հանգստանալու պէտք ունէր։

Այդ անձ ազնուականութեան մեծ հով մը ունէր և լամբակին վրայ կը կրէր Պատուոյ Լէգէոնի ասպետական ժապաւէնը. տարիքը հազիւ քառասուն քառասունը հինգ կար, և անոր վրայ ամեն բան կը յայտնէր լաւագոյն ընկերութեան մը պատկանիլը։

Զօրավարն իր դղեակն հրաւիրեց զայն։

—Ես զօրավար տը Ներթանն եմ, ըսաւ անոր, ցուցունելու համար թէ կրնար զայն ընդունիլ, ի՛նչ ալ ըլլար անոր դիրքը։

Անծանօթը, որ տակաւին դիւրաւ չէր կրնար խօսիլ ընդունած հարուածէն, նըշանով մը ցուցուց կողմնակի գրպան մը։

Միշէլ ձեռքը մէջը խոթեց և դուրս հանեց յուշատետր մը զոր տուաւ օտարականին, և այս վերջինը այցաքարտ մը հանելով անկէ՝ զօրավարին տուաւ։

Պ. տը Ներթան կարդաց.

Ժ. ՖՈՒՐՆԻԷ
Առաջին նախագահ վերաքննիչ ատենին
ՓԱՐԻԶԻ

(Շարունակելի)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Պ. ՔԱՌՆՕ վերջապէս եռ կնքած ըլլալով Ֆրանսայի հիւսիսային հինգ գաւառները համբուրելէ, չառաջուէ ղրկելով 50,000 Ֆր․ի գումարը զոր հօն աղքատաց նպաստել մտադրած էր և պատուանշանները զորս գաւառապետներուն ու քաղաքապետներուն պիտի բաշխէր։

ՍԵՐՊԻՈՅ մէջ նախարարական փոփոխում եղաւ։ Միայն պատերազմական նախարարը փոխուեցաւ, և յաջորդեց Զօր․ Սավա Կրուիչ, Կ․ Պոլսոյ սերպ դեսպանը։ Պատանի Թագաւորին դաստիարակ Պ․ Տոքիչ կը մնայ նախարարապետ։

Պ. ՏԻՐԱՐԻ, Ֆրանսայի վարչապետը, թեթեւապէս հիւանդ է, և դուրս չելներ։

ՓԱՐԻԶԻ քաղաքային խորհրդոյն և Պ. Տիւբիւի միջեւ անհամաձայնութիւն կայ․ զի վարչապետը չվաւերացուց տարեկան 25,000 Ֆր․ի նոր նպաստը զոր քաղաքային խորհուրդը կ՚ուզէ կապել Գործաւորական Սակարանին։ 1891 ին այս նպաստ 25,000 Ֆր․ էր․ 1892 ին 50,000 ի բարձրացաւ, և այսպէս կ՚ուզուէր շարունակ աւելցնել։ Բայց Պ․ Տիւբիւի դիտել կուտայ թէ նախ և առաջ Փարիզի քաղաքային ելմտացոյցին մէջ բաց մը կայ, և շռայլութեան տեղի չկայ, և յետոյ, գոհ չէ Գործաւորական Սակարանին ծայրայեղ վարմունքէն։

Պ. ՆՈՐՏԷՆՍՔԻՈՒԼԴ շուէտացի աշխարհագէտն և գիտնական ճամբորդը Ֆրանսայի Գիտութեանց Ակադեմիային անդամ ընտրեցաւ։

ՁԻԲՐԻԱՆԻ անուն Իտալացի մը Նիսի մօտ ձերբակալեցաւ՝ Ալպեանց կիրճերու և ամրութիւններու մէկ քարտէսն ունենալով իր վրայ՝ իր ձեռօք շինուած։ Խոստովաներ է թէ իտալեան կառավարութեան ծառայութեան մէջ կը գտնուէր այսպիսի աշխատութիւններ կատարելու համար։

Պ. ՊԵՐՆՈՎ, ռուս խմբագիր, որդի Պերնով զօրավարին, Անգլիա հասաւ, 10 հազար քիլոմէդր տեղ ոտքով քալելէն ետեւ Ռուսիոյ, Աւստրիոյ, Գերմանիոյ, Զուիցերիոյ և Ֆրանսայի մէջէն։ Ճամբան երկու կողոպտուած է և անգամ մը աւազակներ զարկած են զինքը։ Պատիերա իբրեւ լրտես ամբաստանուած և ժամանակ մը բանտարկուած է։ Այս ուղեւորութեան միջոցին, որ 10 ամիս տեւեց, հինգ զոյգ կօշիկ հինցուց և չորս ձեռք հագուստ։ Ի Լոնտոն ժամանակ մը պիտի մնայ անգլիերէն սորվելու, և ապա քալելով Անգլիոյ արեւմտեան ծայրը պիտի երթայ, չոգենաւով Ամերիկա պիտի անցնի, քալելով Շիքակօ պիտի երթայ, և անտի Խաղաղականի ճամբով պիտի հասնի Ռուսիոյ արեւելեան ծայրն, ի Սիպերիա, և քալելով պիտի դառնայ Փեթերսպուրկ, եթէ ճամբան միտքը չփոխէ, և վերադարձը Ջինաստանի ճամբով կատարել չյօժարի։

ԱՐԺԱՆԹԻՆԻ կառավարութեան և իւր առնելիքատէրներուն միջեւ գոյացած համաձայնութեամբ, Պերինկեան ձախողուածէն ի վեր առաջին անգամ ըլլալով, Լոնտոնի մէջ վստահութիւնը կը վերահաստատի, և հիմակ ապահովեալ կը թուի թէ Պերինկեան հաշուեյարդարութիւնն ի գլուխ պիտի ելնէ առանց վնաս պատճառելու երաշխաւորող Պանքաներուն։ Յայտնի է թէ Պերինկեան Տունն ամենէն աւելի բռնուած էր Արժանթինի Թուղթերուն։

ՔՈՄԷՏԻ ՖՐԱՆՍԷԶԻ — Փարիզի և աշխարհի առաջին թատրոնին — դերասանք և դերասանուհիք, քանի մը տասնեակ անձինք, Լոնտոն գացին, և հոն Տրուրի Լէյն թատրոնին մէջ ֆրանսական հին ու նոր կարեւոր թատերգութեանց շարք մը կը ներկայացնեն անգլիացի հանդիսականաց բազմութեան մը առջեւ։ Պ․ Քլառըդի, բանաստեղծ և ակադեմական տնօրէն Քոմէտի Ֆրանսէզի, այս առթիւ գեղեցիկ քերթուած մը յօրինած էր, զոր արտասանեց Տիկին Բայքէնպերկ, Սառա Պէռնարտի յաջորդն այն առաջնակարգ խմբին մէջ, Քոռնէյլի և Մոլիէռի հայրենեաց անուամբ ողջունելով Շէքսփիրի հայրենիքը։

ՎԵՐՋԻՆ ԲԱՆ

ԲԱՆԱՄԱՅԻ ԴԱՏԱՍՏԱՆԻՆ ՎՐԱՅ

Այս առաւօտեան սուրհանդակաւ առնուած Փարիզեան լրագրերէն կը տեղեկանանք թէ Վճռաբեկ Ատեանն, որ Պ․ Տը Լէսէբսի, Ֆոնդանի և Էյֆէլի դէմ արձակեալ վճիռը բեկած էր, այս որոշման յանգած է ժամանցման (միջոցը զէման) նկատողութեամբ, և հետեւապէս, պէտք տեսած չէ նոր դատաստանի ուրիշ Վերաքննիչ Ատենի առջեւ։ Պ․ Էյֆէլ և Պ․ Ֆոնդան վերջնապէս արձակուած են, և Պ․ Շ․ տը Լէսէբս պէտք է լրացնէ միամեայ բանտարկութիւնը՝ կաշառքի համար։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.—Վիէննէ առ Թայմզ ուղղեալ նամակ մը կ՚ըսէ թէ պուլկար կղերին կողմէ ամենեւին անհամաձայնութիւն չցուցուեցաւ սահմանադրական փոփոխումներուն, որով Ֆերտինանտ իշխանին զաւակներն եւս արտօնեալ են կաթոլիկ կրօնին մէջ կրթուելու, և միայն Թոռներուն համար պարտաւորիչ կ՚ըլլայ օրթոտոքսութեան մէջ մեծնալ։ Կառավարութիւնն այն աստիճան իւր ձեռքն անցուցած է պուլկար կղերին ուղղութիւնն որ այս տեսակ տնօրինութեանց մէջ անհամաձայնութիւն յառաջ չի գար։ Միակ բացառութիւն Թռնովայի Կղեմէս արքեպիսկոպոսն եղած է։

ՍԷԹ (Ֆրանսա), 17 Յունիս․ — Երէկ հօս վեց անձինք մեռան հնտախտէ։

ԱԹԷՆՔ․— Նոր երկրաշարժներ ի Թարփու և ի Թեբէս, ուր կանգուն մնացեալ վերջին տուներ փլան։ Եպիրոսի մէջ Խիմարա գեղը կործանեցաւ։ Ի Սալամիս (Տաֆնի), գիւրավառ նիւթոց պայթում մը տեղի ունենալով, հրդեհ ծագեցաւ։

ՓԱՐԻԶ.—Կ՚ըսուի թէ Պ․ Քառնօ աղեաց ծանր բորբոքումէ կը տառապի, և լրագիրք ոմանք կը գրուցեն թէ իւր հիւանդագին վիճակ հոգ կը պատճառէ իւր ընտանեաց։

ՊԵՐԼԻՆ, 18.—Կոմս Հէրպերդ Պիզմարք ընտրեցաւ, որպէս նաև Պ․ Կէչէր, երբեմն գերման պատուիրակ Օսմ․ Հանրային Պարտուց։ Այլզաս-Լօռէն 10 երեսփոխան կուտայ․ իւր նորընտիր վեց երեսփոխաններէն չորսը կուսակից են զինուորական օրէնքին, (այսինքն՝ բուն գերմանացի են, կամ Գերմանիոյ յարեալ)։ Հարաւային Գերմանիոյ ուրոյն շահերը պաշտպանել միտող նորակազմ կուսակցութենէն ցարդ հինգ երեսփոխան ընտրեցան։ Տքթ․ Ռիխթէրի արմատական կուսակցութիւնն որ 68 անդամ կը պարունակէր, վերջնապէս կորոյս 23 աթոռ, և իւր մէջ յառաջ եկած հերձուածէն (Պ․ Ռիքէրդի) երեք նոր երեսփոխան ընտրեցան։ 36 գործաւորականներէն ցարդ 25ն ընտրեցան։ 397 շրջանականներէն 376ն ընտրութիւնք կատարեցան, բայց 169ն համեմատականի մնացած է։ 104 կաթոլիկներէ 78ն ընտրեցան, բայց 7 կուսակից են զինուորական օրէնքին։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.—Արտաքին գործոց նախարարութիւնը լուր առաւ թէ Սամոա կղզւոյն մէջ կացութիւնը նորէն դժուարացած է տեղացի երկու կուսակցութեանց պատճառաւ։ Միացեալ Նահանգաց կողմէ հաւանօրէն մի քանի մարտանաւեր պիտի ղրկուին։

ՎԻԷՆՆԱ.—Վիէնէմ Կայսր ծանուցեր է Ռսկար Թագաւորին Շուէտի թէ կ՚ընդունի որսի հրաւէրն, և յունիս 16/28ին Կոթէնպուրկ պիտի գայ, եթէ անակնկալ բան մը չըլլայ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Ուսուցչաց քննիչ յանձնաժողովն երէկ նախապատրաստական նիստ ըրաւ Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ, ատենապետութեամբ կրթական տեսուչ Իւթիւճեան Կարապետ Էֆէնտիի և իր գիւանը կազմելէ յետոյ գրագեցաւ Ուսումնական Խորհրդոյ կողմէ իրեն յանձնուած ծրագրի ընթերցմամբ։

Յանձնաժողովն որոշեց ներկայ յունիս և յառաջիկայ յուլիս ամիսներու մէջ ամեն ուրբաթ ժամ 7էն 11, գումարել ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ և նոյն ծրագրին համաձայն, կատարել ներկայացող ուսուցչաց և ուսուցչուհեաց քննութիւնները։

Ուսումնական Խորհրդոյ դիւանն եւս ներկայ կը գտնուէր երէկի գումարման։

Ազգ․ կեդրոնական վարժարանի չըրջանաւարտ կարգին քննութիւնք կը կատարուին կանոնաւորապէս, կանխորոշ յայտագրին համաձայն, և բաղմաթիւ ունկնդիրներու ներկայութեանը։

Շաբաթ օրը կատարուեցաւ Գրական Պատմութեան քննութիւնը, որուն ներկայ էին, բաց ի Խնամակալութեան անդամներէն, կրթական նախարարութեան կողմէ՝ ոչ-մահմետական վարժարանաց քննիչ Մէհմէտ Խուլուսի Էֆէնտի, Ուսումնական Խորհրդոյ ատենապետ Ռեթէոս էֆ․ Պէրպէրեան, Տ․ Գէորգ Ծ․ Վրդ․ Երէցեան, Մարկոս էֆ․ Աղաբեգեան, Վահան էֆ․ Լուսեան, Մինաս էֆ․ Չերազ, Տրապիզոնի ազգ․ վարժարանին նախորդ տնօրէն Ն․ Եսայեան էֆ․ և այլք։

Այսօր կը կատարուի Տիեզերագրութեան քննութիւն և յառաջիկայ չորեքշաբթի՝ կրօնագիտութեան։

Պոլսոյ Բժշկական վարժարանի քաղաքային ճիւղէն այս տարի տօքթօրութեան վկայական ստացած են տասն և ինը շրջանաւարտներ, որոց վեցը իսլամ, եօթը՝ հայ, երկուքը յոյն և չորսը հրեայ։

Ահաւասիկ հայ շրջանաւարտներն․

Արմենակ	էֆ․	Կարապետեան
Բարսեղ	»	Սեւեան
Նիկողոս	»	Ալթունեան
Սարգիս	»	Արթինեան
Կարապետ	»	Սարգիսեան
Ջէրբէքեան	»	
Գէորգ	»	Փիլիպպոսեան

Տօւլէ շաբաթաթերթը իր մայիս 30ի թերթին մէջ հրատարակած է Պարոնեանի պատկերը, հակիրճ կենսագրականով մը։

Տօւլէի այդ թիւէն կը քաղենք հետեւեալ լուրերը։

Շաբաթ, մայիսի 22-ին, Օր․ Վարդուհի Ցակոբեանը Թիֆլիսի ժողովարանի դահլիճում կարդաց իր անդրանիկ դասախօսութիւնը «Կրթական գործը և նրա պատմական զարգացումը»։ Դահլիճը համարեա թէ լիքն էր։ Օրիորդի ձայնը, որ սկզբում մի փոքր չէր լսւում հեռու շարքում, շատ չուտով ամենքի համար լսելի դարձաւ և ազդու։ Հասարակութիւնը հետաքրքրութեամբ հետեւում էր դասախօսուհու եղրափակութիւններին և վարձատրեց օրիորդին կրկնակի ծափահարութիւններով։

Դասախօսութիւնը քաղկացած էր երկու մասից, մանաւանդ շահեգրգռական էր երկրորդ մասը, որ վերաբերում էր գեղջացիական կրթական գործին։

—Պրոֆէսոր Մառը այս օրերս ուղեւորեց քաղաքէս գիտական խուզարկութիւններ կատարելու․ երկու ամիս յետոյ յարգելի գիտնականը կ՚անցնի Էջմիածին։

—Անցեալ կիրակի, մայիսի 23ին, Տ․ Տ․ Տեղակալի հրամանով Թիֆլիսի բոլոր եկեղեցիներում միաժամանակ, կատարուեցաւ այն 96 պատգամաւորների ընտրութիւնը, որոնք վաղը պիտի ընտրեն Ներսիսեան Դպրանոցի համար 12 հոգաբարձու։

—Ամսիս 23ին, կիրակի օրը Կարա-Մուրզան տուեց Երեւանի կլուբի դահլիճում 70 հոգուց բաղկացած Երեւանեան խմբով առաջին համերգը, որի ծրագիրը շատ բազմակողմանի էր կազմած։ Կոնցերտը աջող անցաւ․ հասարակութիւնը կրկնել տուեց շատ կտորներ։ Սօլօ երգեցին Պ․ Ց․ Բոյախչեան և Դ․ Տէր-Մկրտչեան։ Նոր երգերի պատրաստութիւն է տեսնւում։

—Գեատիգօրսկում սպասում են հայազգի Պրօֆ․ Թումասին, որը խաչէնտուկում պիտի պրակտիկով պարապի, ինչպէս անցեալ տարի։ Յունիսի սկիզբներին գալու է Գեատիգօրսկ Թեմի առաջնորդ սրբազան Գէորգ եպ․ Սուրէնեանց։ Եղանակներն այնտեղ հիանալի են։

—Հինգշաբթի, մայիսի 27-ին, Թիֆլիսի դատաստանական պալատը վերաքննեց Սարգիս Կուչունեանի և ընկերների գործը և վճռեց—հաստատել Երեւանեան դատարանի վճիռը, առանց հետեւանքի թողնելով դատախազի և 17 մեղադրուածների բողոքները։ Կուչունեանը դատապարտուած էր տաժանակիր աշխատանքների 20 տարի ժամանակով, իսկ մնացածները զանազան ժամանակամիջոցներով—8ից մինչեւ 15 տարով։

Երամեան ընտանիքն հրապարակաւ իւր շնորհակալիքը կը յայտնէ ամեն անոնց որք հաճեցան ներկայ գտնուիլ ԵՐԱՄ ՊԷՅԻ յուղարկաւորութեան, և իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւաստիքը տուին այս ախուր առթիւ։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.— Մահմուտ փաշայի Շէրիի դատարանին նախագահ անուանեցաւ Մուսթաֆա Ասըմ Էֆէնտի, նախորդ դատաւոր Ղալաթիոյ։

Առաջին կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Ներքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Ահմէտ Բէֆիգ պէյի։

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ Հանրային Պարտուց վարչական ժողովոյ մէջ աւստրիո-հունգարական պատուիրակ Պ․ Բըրինսիք տը Հէրվալտի։

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ Հօրանի կառավարիչ Մուհսին փաշայի։

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ Տպագրական տեսուչ Պէհճէդ պէյի և երրորդ կարգի Օսմանիյէ օգնական Հըֆզի պէյի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ Անվէրսի ծովմնեան փոխ-հիւպատոս Ժօրժ Պաճէթ Վալֆօռ էֆէնտիի։

Լիագաւթի ոսկի չքանշան՝ Նիզամական հեծելազօրաց առաջին գնդին հրամանատար Ֆէրիգ Ալի փաշայի։

Ի ՆԱՅՍ․ ՊԱԼԱՏ․— Մեծ-Եպարքոս Բարձր․ Ճէվատ փաշա երէկ կայս․ պալատ գնաց և ստացաւ Վեհ․ Սուլթանի հրամանները։

ԳՈՒՐՊԱՆ ՊԱՅՐԱՄԸ․— Շաբաթ օրը, Պոլսոյ մեծ դատաւորին պաշտօնատան մէջ վկաներով հաստատուեցաւ թէ արաբական ներկայ Զիլհիճճէ ամսոյն անցեալ հինգշաբթի օրէն սկսած է։ Հետեւաբար դատաւորը պատրաստեց որոշմնագիր մը, որով յառաջիկայ շաբաթ օր, Զիլհիճճէ 10, պիտի սկսի Գուրպան Պայրամի տօնն, որ կը տեւէ չորս օր։ Այդ որոշմնագիր Բ․ Դրան միջոցաւ մատուցուեցաւ Վեհ․ Սուլթանին։

ԴԱՏԱԽՈՐԱՑ ԵՐԴՈՒՄԸ․ — Վեհ․ Սուլթանն հրամայած էր որ դատական պաշտօնեայք երբ պաշտօնի կոչուին, օրէնական երդում ընեն։ Արդ, Ն․ Վեհափառութիւն հրամայած է միանգամայն որ դատական պաշտօնեայք այդ երդումէն յետոյ ինծէ արդարութեան հակառակ ընթացից մէջ գտնուին, պաշտօնէ հանուին, այլեւս տէրութեան պաշտօններուն մէջ չգործածուելու պայմանաւ։

Այդ երդումը պիտի կատարեն նաեւ դատարանաց օգնական անդամք, Դատական Նախարարութեան գլխաւոր պաշտօնեայք, ընդհանուր դատախազք ու անոնց օգնականք, հարցաքննիչ դատաւորք, վճռագրոց գործակիր պաշտօնեայք ու օգնականք և նօտարք։

Երդումը պիտի կատարուի մայրաքաղաքիս ու գաւառաց դատական ժողովներուն առջեւ։

ՑՈՒՆԱՑ Պատրիարք Ամեն․ Ձ․ Նէոֆիթոս երէկ առաւօտ, շրջապատեալ Մետրապոլիտներէ, Ֆէնէրի մայր եկեղեցւոյն մէջ եպիսկոպոսութեան աստիճան տուաւ Հալքիի նորընտիր Մետրապոլիտ Տ․ Քօնսթանթինօսի։ Տ․ Նէոֆիթոս Պատրիարքը բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն կենաց Վեհ․ Սուլթանին։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ․ — Վեհ․ Սուլթանն, ինչպէս կ՚երեւի այս աւուր Պաշտօնական ցուցակէն, բարեհաճած է առաջին կարգի Օսմանիյէ պատուանշան շնորհել Ներքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Վսեմ․ Ահմէտ Րէֆիգ պէյին, երկրորդ կարգի Օսմանիյէ Տպագրական տեսուչ Վսեմ․ Պէհճէթ պէյին և երրորդ կարգի Օսմանիյէ Տպագրական տեսչի օգնական Վսեմ․ Հըֆզի պէյին։

Կը շնորհաւորենք Վսեմ․ Ահմէտ Րէֆիգ պէյը՝ Ներքին գործոց նախարարութեան խորհրդականութեան կարեւոր պաշտօնին մէջ, որուն ենթակայ է նաև Տպագրական տեսչութիւնը, ցոյց տուած գնահատելի ճարտարութեան և փափկանկատութեան համար, որովք կ՚արժանանայ Վեհ․ Սուլթանի այս բարձր շնորհաց։

Խնդակցութեան արժանի է նաև Վսեմ․ Պէհճէդ պէյ, որոյնքան ձեռնհասութեամբ կը վարէ Ներքին մամլոյ տեսչութեան ամենափափուկ պաշտօնը, յորում յառաջագոյն եւս արժանացած է կայսերական շնորհաց, և տարակոյս չունինք որ մեր բոլոր պաշտօնակիցք մեզ հետ պիտի ուրախակցին կայսերական նոր շնորհին առթիւ, որուն կ՚արժանանայ Վսեմ․ Պէհճէդ պէյ։

Վերջապէս Վսեմ․ Հըֆզի պէյ խընդակցութեան արժանի է իբրեւ տպագրական տեսչի բազմամեայ օգնական ցոյց տուած անձանձիր և խղճամիտ գործունէութեան առթիւ, որ այս կերպիւ իւր արժանաւոր գնահատութիւնը կը գտնէ։

ՆԼՄՏԱԿԱՆ Նախարարութիւնն որոշած է որ կառավարական բոլոր պաշտօնէից ու քարտուղարաց ամսաթոշակներն ուղղակի իրենց տէրերուն ձեռքը յանձնուին։ Այս որոշում ըրուած է որպէս զի այդ ամսաթոշակներ չահախնդիր սեղանաւորաց ձեռքը չանցնին։

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ Սնտուկէն՝ վագոն կալուածներ պատուդ տալով փոխառութիւն ընելու խնդրոյն վերաբերեալ ծրագիրը Վեհ․ Սուլթանին մատուցուելով Ն․ Վեհափառութիւն հարկ դատած է այդ ծրագրին ինչ ինչ կէտերու մասին լրացուցիչ քննութիւններ կատարել։ Ծրագիրը Բ․ Դրան վերադարձուած և Նախարարաց Խորհրդոյ կողմէ քննութեան առնուած է։

ՆՐԿԱԹՈՒՂԻՔ․ — Մոնիթէօռ կը հաղորդէ թէ անգլիական ծրագիր մը կայ, Սամսոնէն մինչեւ Մուսուլ երկաթուղի մը շինելու համար, Սեբաստիոյ և Տիարպէքիրի ճամբով։ Այս ծրագիրը կայս․ կառավարութեան պիտի մատուցանէ ցամաքի անձնաւորութիւն մը, իր անուան մենաշնորհ խնդրելով․ Սակայն այս մասին պաշտօնի սոյզ տեղեկութիւն մը չկայ։

ՀԻՃԱԶ․ —Վեհ․ Սուլթանը դրամական պարգեւ մը շնորհած է՝ ի Մէքքէ հնտախտէ վարակելոց բաշխուելու համար։

Կայս․ Իրատէի մը համաձայն, զինուորական բժիշկ Հաճի Նուրի փաշա, որ Թօփխանէի մաքրանոցը պիտի երթայ՝ Հիճազէն վերադարձող ուխտաւորաց առողջական վիճակը քննելու համար, պաշտօն պիտի ունենայ նաեւ հսկել մաքրանոցը գտնուող կարօտ ուխտաւորաց յատուկ նպաստներու բաշխման գործին։ Հաճի Նուրի փաշայի տրամադրութեանը ներքեւ պիտի դրուին մէկ քանի բժիշկներ և Նվգաֆի նախարարութենէն պաշտօնեայ մը։

—Կայս․ Իրատէի մը համաձայն, Մէքքէ ղրկուելիք տասնէ աւելի զինուորական բժիշկներն ու նոյն թուով գեղագործներն՝ հարկ եղած դեղերով ի մօտոյ նոյն տեղը պիտի ուղեւորին։

ԹԱՔՍԻՄ ՓԱՇԱՅԻ կոյուղիները մաքրելու համար Առողջապահական ժողովոյ մէջ խորհրդակցութիւնք կատարուած են։ Ժողովը թէեւ Նպաստակին յարմար չէ դատած Պ․ Պէրթիէի ծրագիրն և հաշուած է թէ անոր առաջարկած եղանակաւ 58—59,000 ոսկւոյ ծախք մը պիտի ըլլայ, սակայն միւս կողմէ դիտած է թէ անհրաժեշտ եղած քննութիւնք այդ գումարի եռապատիկ քանակութեամբը պիտի կատարուին, ուստի իրաց վիճակը մանրամասնօրէն տեղեկագրուած է Բ․ Դրան։

ՐԷԺԻի կանոնագիրը բարեփոխելու համար Պետական Խորհրդոյ օրէնսգիր ճիւղին մէջ կատարուած խորհրդակցութիւնք տակաւին կը շարունակուին։ Րէժիի տնօրէնը, գօմիսէրը, Ելմտական նախարարութեան իրաւագէտ խորհրդականն և Դատական նախարարութեան վիճակագրութեանց տնօրէնը շաբաթ օրը նոյն պաշտօնատունն հրաւիրուելով ներկայ գտնուեցան կատարուած խորհրդակցութեանց։

ԲԱԹՈՒՆԹԻ ՑՈՒՐՔ․—Բոլոր մասնաւոր տուներու և ընկերութիւններու պաշտօնեայները պիտի ենթարկուին բաթմանթի տուրքին, իրենց տարեկան թոշակին համեմատութեամբ։ Այս մասին ներկայացուած զանազան խնդրագիրներուն վրայ, որոշուած է 100ին 20 գէզ մը ընել՝ նախապէս հիմ բըռնուած գումարէն։ Հետեւաբար, Ելմտական նախարարութիւնը տեղեկագիր մը մատուցեր է Բ․ Դրան և նոր հրահանգներ խնդրեր է՝ բաթմանթի քանի մը տարուան յետնեալ տուրքի գանձման համար, որք Տէրութեան պահանջքին մէջ արձանագրուած են նախապէս հիմ բռնուած թոշակի գումարներուն համեմատութեամբ։

(Մոնիթէօռ)

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆ․—Ճաբոն՝ որ մինչեւ հիմայ իրեն պէտք եղած ապրանքները կը գնէր Ամերիկայէն և Եւրոպայէն, մանաւանդ Անգլիայէն, ժամանակէ մը հետէ սկսած է կարեւոր յանձնարարութիւններ ընել Կ․ Պոլսոյ առեւտրական թանգարանին, շնորհիւ այդ թանգարանին և Ճաբոնի օսմ․ առեւտրական ներկայացուցիչ Պ․ Նամանտայի յարաբերութեանց։ Յանձնարարուած նիւթերն են՝ գլխաւորաբար խոզակաշի, Անատոլուի բուրդ և այլն։

Այս յանձնարարութեանց կատարման համար, թանգարանը դիմած է Ս․ և Ա․ Կիւլպէնկեան Տան, որ խնդրուած ապրանքներուն նմոյշները ղըրկեց արդէն ի Ճաբոն։

ԱԹԷՆՔԻ ռուսական դեսպան Պ․ Օնու երէկ Պիրիոնէն մայրաքաղաքս ժամանեց։

ԴԱՏԱԿԱՆ Նախարարութեան խորհրդական Հաչիմ պէյի ամսաթոշակը, կայս․ Իրատէի մը համաձայն, 17,500 ղրուշի բարձրացած է։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ․— Կառավարական բոլոր պաշտօնէից ու քարտուղարաց մէկ մէկ ամսաթոշակ վճարուիլ սկսած է։

ՊՈԼՍՈՅ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏԸ․—Անցեալ 1308 տարւոյ միջոցին Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանած են ընդ ամենը 24,677 շոգենաւեր ու առագաստանաւեր, որոց ընդհանուր տարողութիւնն է 7,810,899 տակառաչափ։ Ասոնց 12,028ն, որոց 8489 առագաստանաւ և 4,539ը շոգենաւ, Միջերկրականէն ու Մարմարայէն եկած են․ իսկ 12,649ն, որոց 9,049ը առագաստանաւ և 3,600 ը շոգենաւ, Սեւ ծովէն։

ՊԱՂՏԱՏԻ ԹՂԹԱՏԱՐԸ․—Յայտնի է թէ Պաղտատի թղթատարը կիրակի իրիկունները Կ․ Պոլիս ժամանելով նամակներն երկուշաբթի օրը կը ցրուուին և աստի Պաղտատ ղրկուելիք թղթատարն ալ երկուշաբթի իրիկուն ճամբայ կը հանուի, որով վաճառականք ժամանակ չեն ունենար իրենց առած նամակներուն պատասխաններն հասցնելու։ Արդ, այդ վաճառականք խնդրագիր մը մատուցանելով թղթատարական վերատեսչութեան խնդրած են որ Պաղտատի թղթատարը՝ նամակները ցրուելէ առնուազն քանի մը չորս ժամ յետոյ ճամբայ հանուի։

ԱՌԱՋԱՐԿ․— Կ՚իմանանք թէ Արթաքի էֆ․ Զալուբեան ինչ ինչ առաջարկներ մատուցած է մաքսային վերատեսչութեան՝ առաջքն առնելու համար այն մաքսախուսութիւններուն որք վերջերս երեւան եկան։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏԸ․ — 1892 տարւոյ միջոցին, այդ նաւահանգիստը մտած են 347 շոգենաւեր, 366,464 թօնօ տարողութեամբ, եւ 7049 առագաստանաւեր 29,389 թօնօ տարողութեամբ։ 1891ին, մտած էին՝ 516 շոգենաւք (552,930 թօնօ) և 10,114 առագաստանաւք (47,089 թօնօ)։

Ահաւասիկ, 1892 տարւոյ միջոցին շոգենաւային ընկերութեանց մասնակցութիւնը՝ Տրապիզոնի ներածմանց ու արտածմանց ընդհանուր գումարին մէջ․

	Ֆրանք
Աւստրիական Լոյտ	9,900,000
Ռուսական շոգ․ ընկ․	7,880,000
Բագէ ընկ․	6,880,000
Մախուսէ	5,850,000
Բանկէլէնիք ընկ․	4,600,000
Մեսաժըրի Մարիթիմ	3,600,000
Կուրճի ընկ․	2,714,000

Պ․ ՌՕԹԱ․ — Մայրաքաղաքիս ծանօթ յոյն փաստաբաններէն Պ․ Լէօնիտաս Ռօթա մեռեր է Փարիզի մէջ, ի հասակի 44 ամաց։ Հանգուցեալը թէեւ կը փափագէր Կ․ Պոլիս թաղուիլ, սակայն իր այրին հարկադրուեր է հրաժարիլ ամուսնոյն այս փափագին իրագործումէն, որ անկարելի կը դառնայ քարանթինաներուն պատճառաւ։

ՄՈՄԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ․ — Պ․ Հալֆէն, որ դրամատեարց խումբ մը կազմած է ստանձնելու համար մոմի գործարանի մը հաստատման մենաշնորհը, որ տրուած է Միւնիր պէյին, այս շահաբեր ձեռնարկութեան մէջ իրեն գործակից առեր է Լիոնի Կուստ տունը։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ԳՈՐԾԵՐ․ — Ռստիկանութեան Դրան մէջ կազմեալ յանձնաժողովն, որ կը քննէր մաքսէն փախցուած ժամացոյցներու խնդիրը, իւր քննութիւններն աւարտած է և տեղեկագիրը պիտի մատուցանէ Մաքսային վերատեսչութեան։ Յանձնաժողովն, կ՚ըսէ Թարիգ, երեւան հանած է այդ մաքսանենգութեան հեղինակներն, որք են մանիֆէսթօի պաշտօնեայ Եանքօ էֆէնտի, սենեկապահ Գէորգ, աւստրիական նաւակատան պաշտօնեաներէն Թէոֆիլի, Պօղոս և այլք։

ՕՐԻՆԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔ․ — Պետական Խորհրդոյ ու Նախարարաց Խորհրդոյ որոշմամբ, որ վաւերացած է կայս․ Իրատէով, տարեկան 300 ղրուշի որոշեալ տուրք մը պիտի առնուի միջնորդներէ և գոմիսիոնճիներէ, ինչպէս կառնուի բօլիցաճիներէն։ Այս որոշում Բարձր․ Մեծ-Եպարքոսին կողմէ հաղորդուած է Առեւտրական նախարարութեան։

ՀՆՏԱԽՏ․—Պասրայի մէջ յունիս 2էն 3, 9 դէպք և 11 մահ, որոց 3ն առաջուան բռնուածներէն։ Յունիս 2ին Զէպիր գիւղաքաղաքին մէջ 1 դէպք ու 1 մահ։ Խմարէի ու շրջակայից մէջ առաջուան բռնուածներէն 5 մահ։

Յունիս 3էն 4, Պասրայի մէջ 9 դէպք և 18 մահ, որոց 11ն առաջուան բռնուածներէն։ Յունիս 4էն 5, 10 դէպք և 9 մահ, որոց 9ն առաջուան բռնուածներէն։ Յունիս 3ին Զէպիրի մէջ 1 մահ։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ․—Մայիս 29էն յունիս 4 մայրաքաղաքիս ու արուարձանաց մէջ 184 մահեր պատահեր են․ որոց 100ն իսլամ (50 այր, 50 կին) 74ը քրիստոնեայ (40 այր, 34 կին) և 10ը հրեայ (7 այր, 3 կին)։

ԴԱՐԱՎԵՐՋԻԿ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ․— Բժշկական նորօրինակ դարմանումի մը լուրը կուգայ մեզ Քասթէմունիի գիւղերէ մէկէն։ Գեղացի մը քառասուն օրէ ի վեր անկողին կը ծառայէր և ոչ—բժշկական ամեն դարման անօգուտ կը մնար․ մօտակայ գիւղի կարծեցեալ բժիշկ մը հետեւեալ դարմանին կենթարկէ հէք հիւանդը․ փոս մը կը փորեն, մէջը այնչափ գարի կայրեն որ սաստիկ կը տաքնայ փոսը․ յետոյ կը բերեն հիւանդը, կիջեցնեն այդ դժոխային փոսն ու վրան ալ տախտակներով կը գոցեն՝ որպէս զի ազեկ մը քրտնի։

Հիւանդը պահ մը կենալէն և քրտինքի հեղեղներու մէջ թաղուելէ ետք՝ կը հանուի փոսէն, ու քանի մը դոյլ պաղ ջուր կը լեցունեն գլուխէն վար․ յետոյ սնեակ մը կը տանին, անկողնի մը մէջ կը պառկեցընեն ու վրան ալ հաստիկ վերմակ մը կը նետեն․ և որպէս զի արգիլեն հիւանդին շարժումը, վերմակին չորս ծայրերուն վրայ մէյմէկ մարդ կը նստի․ խեղճ հիւանդը աղեկիզիկ աղաղակներ կարձկէ, բայց ի զուր․ չորս բարեկամները կը կարծէին թէ այդ կերպով առաջ գալիք քրտինքն պիտի աղէկնար հիւանդը։

Քառասուն օրուան հիւանդութենէ մը ո՞վ գիտէ որ աստիճան տկարացող հէք հիւանդը, հեծեծանքներ արձակելէ ետք քրտինքի յետին կաթիլն ալ կը թափէ, և այդ կաթիլին հետ իր հոգին ալ կուտայ։

ՆԱՒԱՑԻՆ ԱՐԿԱԾՆԵՐ․— Նախընթաց օր, Սալը-Բազարի առջեւ, Քոբթ—ոէյէ—ս անուն անգլիական շոգենաւն ընկղմեց Թ—ս—ռ—ի— առագաստանաւը որ ապրանք բեռցած էր՝ Միտիլլի ուղեւորելու համար։ Առագաստանաւուն նաւաստիներն ազատեցան իրենց մակոյկներով։

—Ճիտտէի նաւահանգստին մէջ Հաճի Եվլիա Էֆէնտիի սեպհական Աղքոյ—դոտէր շոգենաւը՝ Խտիվէի Մահալլա շոգենաւին վրայ ինկեր է։ Այս վերջինն, որ խարսխած է եղեր, բաւական վնասուեր է և ընկղմելու վտանգէն ազատելու համար նաւապետն անմիջապէս աւազի վրայ խրեցնել տուեր է։

ԿԱՐԿՈՒՏ․ — Ադրիանուպոլսոյ մէկ քանի գաւառակաց մէջ տեղացած կարկուտները բաւական վնասեր են այգիներուն։

ՇԵՐԱՄ․—Ադրիանուպոլսոյ ու շրջակայից մէջ շերամները գոհացուցիչ վիճակի մէջ են։

ՈՐԹԱՏՈՒՆԵՐՆ և տունկերու ու ծառերու վնասող այդ կարգի ճճիները ջնջելու համար նոր դեղ մը գտած է Արշիպեղագոսի կղզեաց նահանգին քննիչ-անասնաբոյժ Քեազիմ էֆէնտի։ Այս առթիւ մատուցուած աղերսագիրը ձեռնհաս իշխանութեան յանձնուած է նոյն դեղը փորձելու և արդիւնքը տեղեկագրելու համար։

ՄԱՐԱԽ․—Նիկոմիդիոյ շրջակայ Լայէկի, Շաղշագալէ ու Եիմալը գիւղերուն մէջ երեւան եկած մարախները բնաջնջ ընելու համար հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուած են։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարչութեան քննիչներն ի Խասքէօյ Հալըճըօղլու մանրավաճառ Ցակոբի խանութին մէջ բժշկական դեղեր գտան, որոց վաճառումն ըստ օրինի արգիլուած է։ Մանրավաճառն ու այդ դեղերը յանձնուեցան Թաղապետութեան։

ԲԵՐԱՅԻ պատժական ատեանը քանի օրուան բանտարկութեան դատապարտեց Թագսիմի թաղապետական պարտէզին վարձակալ Ժագ Պիլլօրեանը՝ ոստիկան Մուսա Սապրի էֆէնտին՝ իւր պաշտօնի կիրառմանը պահուն անարգած ըլլալուն համար։ Ժագ Պիլլօրեան դատապարտուեցաւ նաեւ դատական ծախուց հատուցման։

ՍԱՂԿԱԽՏ․—Սկիւտարի Թօփխանէլի օղլու Թաղը բնակող գաղթականներու տղայոց մէջ երեւան եկած ծաղկախտի ճարակումն արգիլուած է ձեռք առնուած առողջապահական միջոցներով։

ԹԷՆՊԷՔԻՒ Րէժիին տնօրէն Պ. տը Ջօկէպ իւր եղբօրը հետ շաբաթ իրիկուն Եւրոպայէն մայրաքաղաքս վերադարձաւ արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։

ՆԱՆՇԱՅԷՆ կը գրեն թէ Գօրօլօչի մէջ տեղի ունեցած երկրաշարժէն հեռագրական կայարանը փլչելով՝ երկու պաշտօնեայք փլատակաց ներքեւ մնացեր, սակայն ազատուեր են։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Ուրբաթ գիշեր ժամ 6ին Քիոսի մէջ երկրաշարժի սաստիկ ցնցում մը զգացուեր է։

ԿԱՐԻՆԷՆ կը գրեն առ Սոււան թէ լըսուելով որ Շուրին գիւղախումբին մէջ հինգ հոգիէ բաղկացեալ աւազակաց խումբ մը երեւան ելած է եւ անցնորդները կը կողոպտէ, գիւղախումբին միւտիրը զրկուեր է, որ անոնցմէ երեքը ձերբակալելով յանձներ է Իլիճէի գայմագամին։ Միւսները կը հալածուին։

Բասէն գաւառակի Եաղան գիւղի ագարակին անասունք ամբողջովին գողցուած ըլլալով, կուսակալութեան կողմէ հրամաններ տրուած են նոյն գաւառակի գայմագամին՝ հարկ եղածն ի գործ դնելու համար։

ԵՂՇՈՒՆԱՒԱՏ աւանը շաբաթ օրն իւր վճիռը արձակեց զինուորական տեղակալ Մէհմէտ էֆէնտիի սպանութեան եւ իւր ընկերոջ Մէհմէտ էֆէնտիի վիրաւորման դատին մէջ, որ մէկ քանի նիստեր տեւած էր։ Ամբաստանեալներն էին Իսքէթէ Հագգը Քէլ Թէվֆիգ, Սուպհի, Աթա եւ Սալիհ։ Դատարանը նկատելով որ այդ ոճիր գործուած էր երկու կողմերու միջեւ տեղի ունեցած կռւոյ մը հետեւանօք եւ թէ սպանեալն ու վիրաւորեալը նախ եւ առաջ զէնք գործած էին, ամբաստանեալներէ Սուպհին, Հագգըն, Աթան ու Թէվֆիգն, ըստ տրամադրութեան պատժական օրինաց 189 եւ 190րդ յօդուածներուն, դատապարտեց երեք տարուան բանտարկութեան եւ հինգական տարի ոստիկանութեան հսկողութեան ներքեւ մնալու, իսկ Սալիհ անպարտ արձակուեցաւ։ Նախագահը վճիռը արտասանելուն խրատեց դատապարտեալներն որ յետ այսորիկ ինքզինքնին ուղղեն, իրենց պատիւն ու արժանապատուութիւնը պահպանեն եւ գէշ գործերէ հեռի կենան։

Մեր այսօրուան չորրորդ երեսին ծանուցմներուն մէջ կը հրատարակուի Համպուրկի Մ. Մ. Վալանթէն եւ Ընկ. հանրածանօթ դրամատան ազդն։ Մեր ընթերցողներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք այս ծանուցման վրայ։ Խնդիրը մանաւոր ձեռնարկի մը վրայ չէ, այլ պետական վճականութեան մը, զոր արտօնած եւ երաշխաւորած է կառավարութիւնն։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՊԵՐԼԻՆ, 18 Յունիս. — Տքթ. Ռիխդէրի արմատական կուսակցութիւնը կորսնցուց 33 աթոռ եւ մէկ աթոռ իսկ չվաստկեցաւ. Նոյն ինքն Ռիխդէր չընտրեցաւ։ Իւր թերթ խոստովանելով այս պարտութիւն, կը հետեւցնէ թէ Զինուորական Ծրագրին քուէարկումն հաւանական է։ Հակահրէական Ալվարտ իւր հակառակորդաց կրկին մեծամասնութեամբ ընտրեցաւ։

19 Յունիս. — 397 ընտրութիւններէն միայն մէկ հատին արդիւնքը ծանօթ չէ։ 183 ընտրութիւնք համեմատականի մնացած են։ 67 պահպանողականներէն 50, 104 կաթոլիկներէն 81, 36 գործաւորականներէն 24 ընտրուած են, իսկ 68 Արմատականներէն 3 հոգի միայն ընտրուած են, անոնք ալ Պ. Ռիքէրդի մարդիկ։

ՎԻԷՆՆԱ.—Պուլկարիոյ Իշխանը Վիեննայէ անցնելով Թէկէրնզէ գնաց՝ Մաքսիմիլիէն Գ. դքսին յուղարկաւորութեան գտնուելու։

ԱԹԷՆՔ.—Խմբակ մը կազմեալ Պ. Պ. Համպրօ, Ազգային Դրամատուն եւ Պանք տը Գօնսդանդինօբլ տուներէն՝ սաանձնեց գնչել նոր փոխառութեան թուղթերը մինչեւ 220,000 ոսկի, 65 առ 100էն։— Երէկ 2,830,000 տրաքմի վրկուեցաւ Մոնոբոլի փոխառութեան յուլիս 1ի կտրօնին համար։

—Երկիր դիպուածական պայթումը մայրաքաղաքէն մէկ ժամ հեռի տեղի ունեցաւ վառօդ պարունակող չորս մթերանոցներու մէջ։ Շատեր մեռան, ընդ որս սպայք։ Ցարդ հինգ դիակ հանուած է։ Չորս միլիոն Փր.ի վնաս կայ։

ՓԱՐԻԶ.—Սիամցիք նոր յարձակում ըրած ըլլալով, Ֆրանսայի ընդհանուր հիւպատոսն ունկնդրութիւն խնդրեց Սիամի թագաւորէն։ Ֆրանսայի ծովակալն անմիջապէս Սայկոնէ Պանկօքի առջեւ պիտի երթայ (մայրաքաղաք Սիամի)։

—Քարիզի պայմանագիրը կնքուեցաւ Ռուսիոյ հետ։

—Հինգ միլիոն Փր.ի նպաստ պիտի խնդրուի Խորհրդարանէն, երաշտութենէ տառապեալ գաւառաց համար։

Վաճառական

ՂԱԼԱԹԻԱ, 7 Յունիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	110 ⅛
» Փարիզի »	22 85

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

Երէկ երեկոյ գոց, [Միաց. Դ. Ոէրի]	24 05
Բիրսայի մէջ	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	24 07
Կէսօրին	24 08
Թօմպալայի Օսմանեան երէկ երեկոյ	— —
» » ժամ 5ին	— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն Սէրի	56
»	34
»	25

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐ

Ոսկեղէն ժէնէրալ Անգլ. Լր.	5 20
Քրէտի ժէնէրալ » »	7 34

Պանք տը Քօնս. » »	3 30
Օսմ. Ծանծ է վալէօր. » »	4 20
Րէժի Օսմ. Ոսկի	16 23
Թրամուէյ » »	550
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. » »	590
Րումէլիի երկաթուղի » Ֆր.	39 ½
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի	59

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի դրշ.	100
20 ֆրանքնոց »	87 18
Անգլիական ոսկի »	110 15
Մարք (Գերմանական ոսկի) »	107 20
Իմբէրիալ »	90 20
Բրիմից »	51 18
Բուպլ Թղթադրամ »	8 60
Մէճ. արծաթ [տարբ.] »	1 7 30
Մանր արծաթ »	1 3
Մէթալիք »	93
Թասֆիյէ »	— —
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի »	6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 17 Յունիս

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	97 75
» » 4 ½ %	106 20
Օսմանեան բօնսօլիտէ Սէրի Դ.	22 10
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	494 37
Բրիօրիթէ Թիւքր (1890)	446 25
Օսմանեան Երկաթուղի	90
» Րէժիի բաժնեթուղթք	380 30
Պանք Օթօման	599 37
Քրէտի Լիօնէ	— —
Իտալական Ռանթ 5 %	93 17
Եգիպտական միացեալ	506 87
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 163
Օսմանիյէ Օսմանեան բօնսօլիտէ)	388 75

ԼՈՆՏՐԱ, 17 Յունիս

Անգլ. բօնսօլիտէ	99 12
Օսմ. » Սէրի Դ.	21 97
» » » Ա.	56
» » » Բ.	34
» » » Դ.	23 25
Օսմ. փոխառութիւն 1871	99 75
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լոն)	98
Պանք Օթօման	13 81
Այտընի երկաթուղի	—
Իտալայի երկաթուղի	15 50
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիյէ)	100 62
» առանձ. բրիվիլէժիէ 1890	— —
Տօմանիյալ (փոխառ. Թօչիլօտ)	105
Հելլենական 5 %	49 50
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 350

ՎԻԷՆՆԱ, 17 Յունիս

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	123 40
» Փարիզի »	48 20
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթք	183
» Երկաթուղի	30 30

ՊԵՐԼԻՆ, 17 Յունիս

Օսմանեան Երկաթուղի	90 60
Օսմ. Րէժի	190
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 310
» Փարիզի »	80 65

ԲԺՇԿԱԿԱՆ

ՋՈՒՐ.—ԱՆՈՒՇ ԵՒ ԼԵՂԻ ՋՈՒՐԵՐ.—ՋՈՒՐԻՆ ԲՆԱԿԱՆ ԲԱՂԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ.—ԸՄՊԵԼԻ ՋՈՒՐԻՆ ՄԱՔՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՋԵՐՄՈՒԹԻՒՆԸ, ՔԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ (ԹԷ Ո՞ՐՉԱՓ ՋՈՒՐ ՊԷՏՔ Է ԽՄԵԼ, 24 ԺԱՄՈՒԱՆ ՄԷՋ).— ՋՈՒՐԻՆ ՄԵՐ ՄԱՐՄՆՈՑ ՎՐԱՅ ԸՐԱԾ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆԸ.— ՀԱԿԱՌՈՂՋԱՊԱՀԻԿ ՋՈՒՐԵՐ.— ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ։

Ջուրերն երկու տարբեր վիճակի մէջ կը գտնուին, շարժուն՝ այսինքն վազուն վիճակի մէջ եւ անշարժ. այս վերջինն ընդհանրապէս երկու տեսակ գործողութեամբ կ'ապակի, չգիտցուած եւ թթւանիւթութեամբ. հակառակ պարագային՝ այս ջուրերը խոր տեղուանքն հաւաքուելով իրենց մէջ տարբեր բնութիւն ունեցող շատ մը օտար նիւթեր կը գոյանան եւ այս նիւթերն ի վերջոյ օդոյ ազդեցութեամբ լուծուելով, վնասակար կազեր դուրս կ'արտադրեն, ինչ որ մեր առողջութեանը կը վնասէ եւ ահա այս տեսակ մնայուն ջուրերուն հաւաքումէն գոյացած տեղերուն ճահիճ կամ ճախճախուտ կ'ըսուի. Դարով շարժուն ջուրերուն՝ գլխաւորաբար երկու կարգի կը բաժնուին. լեղի եւ անախորժ ջուրեր, որք են ծովու ջուրերն, իսկ երկրորդը անուշ եւ ախորժ ջուրեր որք են գետի եւ աղբիւրի ջուրերն։ Ծովու ջուրերը իրենց մէջ խառնուածքը վնասակար եւ անպէտ աղեր պարունակելնուն՝ խմելու յարմար չեն եւ պարունակած աղերնին գլխաւորաբար հասարակ աղն, ածխածնական կիր (Carbonate de chaux) քիչ քանակութեամբ, անուշադր (Ammoniaque), Brome եւ Yode ըսուած մետաղային նիւթերն որ 1000 մաս ջուրին 37 մասը կը կազմեն։

Անուշ եւ խմելու յարմար ջուրը պէտք է ունենայ կանոնաւոր լաւ մը եւ յստակ երեւելու եւ նաեւ օճառ հալեցնելու յատկութիւնը, պէտք է ըլլայ նաեւ զով, պայծառ, մաքուր, առանց հոտի եւ անորոշ համի ու իր մէջ թթւական նիւթեր եւ կազային մարմիններ ալ պարունակելու է, ինչպէս թթուածին, բորակածին, ածխաթթու (Acide carbonique)։ Ջուրը օգտակար ըլլալու համար շատ քիչ քանակութեամբ մետաղային նիւթեր ալ պարունակելու է եւ գործարանական մարմիններէ բոլորովին ազատ ըլլալու է, որք են՝ կրային աղեր, ի մասնաւորի ածխածնական կիր (Bicarbonate de chaux) եւ ամոնիական աղեր։

Ըսինք թէ ջուրին բաղադրութեանը մէջ վնասակար օտար նիւթեր կրնան մտնել, որով ջուրը անմաքուր վիճակ մը կստանայ եւ այս կերպով խմելու անյարմար կըլլայ, հետեւաբար այս տեսակ ջուրերը խմելու յարմար վիճակի մը մէջ դնելու համար պէտք է ըստ կարելւոյն մաքրել, ինչ որ կը կատարուի առհասարակ երկու տեսակ գործողութեամբ. — մին բնական, իսկ միւսը արհեստական (քիմիական) գործողութեամբ, — բնական կերպիւ զտման գործողութիւնը կը կատարուի հետեւեալ կերպիւ. ըմպելի ջուրը տակառ մը եւ կամ բիւրեղեայ աման մը մէջ քանի մը ժամու չափ պահել, պէտք տեսնենք շատ ժամանակ թէ ամանին յատակը գորշագոյն մրուրներ գոյացած է եւ ահա այս մրուրի գոյնը եթէ սպիտակ եւ կամ դեղնագոյն սպիտակ ըլլայ՝ պիտի հասկնանք թէ սուղ է, եթէ սեւագոյն կամ թխագոյն ըլլայ՝ բուսային է, իսկ եթէ սեւ կամ թխագոյն ըլլալէ զատ հոտ ալ ունենայ՝ կենդանային է, ըստ կուզեմ այն ջուրը օտար նիւթերով բաղադրեալ ըլլալուն խմելու անյարմար է։ Զտման այս գործողութիւնը ուրիշ կերպով ալ կը կատարուի, հողէ, աւազէ եւ սպունգաքարէ շինուած զանազան տեսակ ամաններու միջոցաւ որք այս կերպով ջուրին մէջ գտնուած օտար նիւթերը իրենց քաշելով, պայծառ եւ թափանցիկ վիճակ մը առաջ կը բերեն եւ միանգամայն ջուրին անախորժ հոտերն ալ կանհետացնեն. Ջուրին պղտոր գոյնը եւ անախորժ հոտը ոչնչացնելու համար ածուխէ եւ պաղլեղէ շինուած մասնաւոր ամաններու մէջ պահելու եւ կամ թէ ջուրով լեցուն աման մը մէջ ածուխի կամ պաղլեղի կտոր մը ձգելու է։ Զտման երկրորդ գործողութիւնը կը կատարուի լոկ քիմիական նիւթերու միջոցաւ. այս մասին գործածուելիք նիւթերն թէեւ խիստ շատ են, սակայն չերկարելու համար՝ միայն մի քանիները պիտի յիշեմ. — Նախ ամենապարզ միջոցն է ըմպելի ջուրը լաւ մը եռացնել եւ պաղեցնելէ վերջ խմել, որով ջուրին մէջ գտնուած օտար նիւթերը կսկսին ջուրին յատակը իջնել մրուրի ձեւով։

2.—Ըմպելի ջուրին մէջ քիչ մը պաղլեղի ծծմբաթթու (sulfate d'alumine) եւ կամ թէ անկաղի ծծմբաթթու ըսուած աղերուն լուծեալ ջուրէն աւելցնել, որով ջուրին մէջ գտնուած ածխածնական կիրը եւ նաեւ մետաղային մարմինները կսկսին անմիջապէս ջրին յատակը իջնել։

3.—Ըմպելի ջուրին մէջ պէտք է աւելցնել քիչ քանակութեամբ կրացեալ ջուր (Eau de chaux) որով դարձեալ ջուրին մէջ գտնուած ածխածնական կիրը եւ ուրիշ սուր նման կրային աղերը կսկսին ջուրին յատակը իջնել։

4. — Եռացեալ ըմպելի ջուրին մէջ պէտք է աւելցնել քիչ մը ածխաթթուաղ (Carbonate de soude), եթէ ջուրին մէջ մեծ քանակութեամբ կիր կայ այն ատեն ալ կրային եւ կապարային բաղադրութիւններ կը գոյանան եւ դարձեալ ջուրին յատակը կիջնեն։

5. — Ըմպելի ջուրին մէջ եթէ գործարանաւոր մարմիններ (Matières organiques) կայ, պէտք է քիչ մը (Permanganat de potasse) ըսուած աղէն աւելցնել, այն ատեն այդ մարմիններն լուծուելէ զատ ջուրին անախորժ հոտն ալ կ'ոչնչացնեն։

6. —Ըմպելի ջուրին մէջ պէտք է քիչ մը (Chlorure de barium) ըսուած մարմինէն ձգել եւ աղէկ մը տարրալուծել, այն ատեն ջուրին մէջ եթէ ծըծմբաթթու (Acide sulfurique) գտնուի, պիտի տեսնենք թէ ամանին յատակը սպիտակագոյն մրուր մը կը գոյանայ որ (Sulfure de barium) ըսուած մարմինն է։

7. — Ըմպելի ջուրին մէջ պէտք է մաս մը լուծեալ բորակածնային արծաթ (Nitrate d'argent) աւելցնել եթէ ջուրին մէջ թթուաջրածնային ղլօրիկ (Acide chlorhydrique) գտնուի, այն ատեն պիտի տեսնենք որ ամանին յատակը մոխրագոյն սեւ մրուր մը կը գոյանայ որ գլորային արծաթ (Chlorure d'argent) ըսուած մարմինն է։

8. — Ջուրին մէջ եթէ ջրածնային ծծումբ (Hydrogène sulfureux) գտնուի, պէտք է քիչ մը լուծեալ կապարաքացախ (Acetate de plomb) աւելցընել, այն ատեն ամանին յատակը թխագոյն եւ սեւ մրուր մը կը գոյանայ որ է կապարածծումբ (Sulfure de plomb) ըսուած մարմինն։ Այս մարմինը կը գոյանայ նաեւ երբ ջուրին մէջ կապարային բաղադրութիւններ գտնուին եւ այն ատեն ջուրին մէջ մաս մը ջրածնային ծծումբ աւելցնել պէտք է։

9. — Ջուրին մէջ եթէ կրային բաղադրութիւններ գտնուին, պէտք է քիչ մը (Acetate d'ammoniaque) ըսուած մարմինէն աւելցնել եւ այն ատեն ամանին յատակը սպիտակ մրուր մը կը գոյանայ, որ (Acetate de chaux) ըսուած մարմինն է։

10. — Ջուրին մէջ եթէ երկաթեայ բաղադրութիւններ գտնուին, պէտք է գլտորային երփնաւէտ (Teinture de noix de galle) աւելցնել, այն ատեն ամանին յատակը սեւ մրուր մը կը գոյանայ։

Զտման այս գործողութիւնը մանրադիտակով ալ կը կատարուի, մանր կաթիլ մը ջուր դնենք մանրադիտակին վրայ իրեն յատուկ թիթ մը եւ այն ատեն որոշապէս կերեւին թէ ջուրը ինչ տեսակ նիւթերէ բաղադրեալ է եւ թէ նոյն իսկ ջուրին մէջ միքրոպային ինչ ճճիներ կը գտնուին։

Ջուրին բնական ջերմութիւնը ըստ սովորաբար 12-16⁰ է ... այս աստիճան ջերմութիւն ունեցող ջուրը շատ մեծ օգուտ ունի, մանաւանդ մեր բոլոր գործարանոց վրայ ալ ներգործելով անոնց լրացուցիչ մասը կը կազմէ, սակայն պէտք է ըսել թէ ջուրը միշտ այս աստիճան ջերմութեան մէջ գտնուելով՝ կրնայ պաղ կամ տաք ըլլալ։

ՏՕՔԹ. ՍԱՆՏԱԼՃԵԱՆ
(Շուշուէկէ)

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՅԱՅՏԱԳԻՐ 1893-94 ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐՈՒԱՆ

ՅԱՅՏԱԳՐԻՍ հրատարակութեամբ առթիւ Տեսչութիւնս ուրախութեամբ կը յայտարարէ թէ Վարժարանիս կանոնագրին համաձայն՝ որ պատրաստուած է Հոգելոյս Հիմնադրի կտակի հիման վրայ եւ վաւերացած Ազգ. Կեդր. Վարչութեան կողմանէ, Վարժարանիս Վարչութիւնը իւր վերջնական կազմակերպութիւնն ստացած է եւ ըստ այդմ կազմուած են ի Պոլիս ականաւոր անձնաւորութիւններէ բաղկացեալ Խընամակալութիւն մը նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր եւ ի քաղաքիս Հոգաբարձութիւն մը՝ նախագահութեամբ Թեմակալ Գեր. Առաջնորդին։

Այս երկու վարիչ Մարմինները Տեսչութեան եւ Ուսուցչական Մասնաժողովին հետ Վարժարանին համար ամեն կերպով կ'երաշխաւորեն յաջող եւ արդիւնաւոր ընթացք մը։

Գիշերօթիկ Վարժարանս, որ իւր ծրագրով կը համապատասխանէ Գերմանացւոց Միջնակարգ վարժարաններուն, ունի եօթնամեայ շրջան, այն է մէկ նախապատրաստական եւ վեց վարժարանական դասարաններ, իւրաքանչիւրը մէկ տարուան ընթացքով։

Ուսմանց առարկայներն են.

1. Կրօն, 2. Հայերէն Աշխարհաբար եւ Գրաբար, 3. Տաճկերէն, 4. Դաղղիերէն, 5. Գերմաներէն, 6. Անգլիերէն [կամաւոր], 7. Պատմութիւն, 8. Աշխարհագրութիւն, 9. Բնական Գիտութիւնք [Բնապատմութիւն, Տարրաբանութիւն եւ Բնաբանութիւն], 10. Ուսողական Գիտութիւնք (Թուաբանութիւն, Տոմարակալութիւն, Դրամաշրջութիւն, Երկրաչափութիւն), 11. Գեղագրութիւն, 12. Գծագրութիւն, 13. Երգ, 14. Դաշնակ եւ Ջութակ [կամաւոր], 15, Մարմնամարզ, 16. Արհեստներ (կամաւոր)։

Որովհետեւ Սանասարեան Վարժարանը նպատակ ունի ոչ թէ միայն ընդհանուր կրթութիւն մատակարարել իւր խնամոց յանձնուած աշակերտներուն, այլ նաեւ ապրուստի որոշ միջոց տալ փափաքողներուն ձեռքը, այդ պատճառաւ յատուկ ուշադրութիւն ընծայուած է արհեստական բաժնին, ուր առ այժմ կ'աւանդուին երկաթագործութիւն եւ հիւսնութիւն իրենց ճիւղերով։

Աշակերտը կրնայ առնել կամաւոր առարկայներէն միայն մէկը, այսինքն՝ կամ Անգլիերէն, կամ Դաշնակ, կամ Ջութակ, կամ երկաթագործութիւն եւ կամ հիւսնութիւն. իսկ ընտրութիւնը կը կատարէ Տեսչութիւնը՝ ի նկատի առնելով ծնողաց փափագը եւ աշակերտին ընդունակութիւնը։

Թոշակաւոր աշակերտներ կ'ընդունուին հետեւեալ պայմաններով.

1. Ընդունելիք աշակերտը պէտք է՝

Ա. Լինի 11-12 տարեկան, ուժով եւ առողջ։

Բ. Առնուազն ունենայ այս հմտութիւնները, հայերէն լեզուով վարժ կարդալ, ընթեռնելի կերպով գրել, Քերականութեան Մասունք Բանին գիտնալ, թելադրութիւն մը առանց ուղղագրական խոշոր սխալներու ի գիր առնուլ եւ Թուաբանութեան չորս գործողութիւնները վարժ կերպով կատարել։

Գ. Ներկայացնէ ծննդեան եւ մկրտութեան եւ պատուաստի ու առողջութեան վկայականներ, ինչպէս նաեւ Օսմանեան Բէզքէրէ։

2. Իւրաքանչիւր աշակերտի համար պէտք է վճարուի տարեկան 20 Օսմ. ոսկի, որ կը պարունակէ աշակերտին սնունդը, հագուստը, լուացքը եւ մաքրութիւնը, բժշկի եւ դեղի, ուսման եւ դասագրքերու եւ այլ ուսումնական պիտոյից ծախքերը։

ԾԱՆ.—Անկարելի է թէ տարեկան թոշակի գումարը չի բաւեր ամբողջովին գոցելու աշակերտին բոլոր ծախքերը, այլ այդ պակասը կը լրացուի Հոգելոյս Հիմնադրին կտակած եկամուտներէն։

3. Նորեկ աշակերտք վարժարանական ամբողջ շրջանին համար՝ իբրեւ Մուտք կը վճարեն միանուագ 5 Օսմ. ոսկի, որ կը պարունակէ աշակերտին սկզբնական պիտոյից ծախքերը։

4. Այն աշակերտները, որոնք կամաւոր առարկայ մը կուզեն ուսանիլ, պարտաւոր են վճարել տարեկան 5 Օսմ. ոսկի, որ կը պարունակէ ուսուցչի, գործիքի, նիւթի եւ դասագրքերու ծախքերը։

5. Ամառնային արձակուրդի երկու ամիսներուն մէջ Վարժարան մնացող աշակերտք պարտին վճարել 2 Օսմ. ոսկի։

ԾԱՆ.—Արձակուրդի ժամանակամիջոցին օգտակարութեան եւ շրջագայութեանց միջոցաւ յատկապէս հոգ կը տարուի աշակերտաց մարմնական կազդուրման՝ առանց զանց ընելու նոյնպէս ուսումնական զբաղումները։

6. Թոշակներն ու բոլոր տուրքերը պէտք է առ առաւելն մինչեւ Սեպտեմբերի վերջը անպատճառ եւ ամբողջովին վճարուին կամ զրկուին ի Կարին Վարժարանիս Գանձապետ Մեծ. Յակոբ էֆ. Համամճեանին հասցէին։

7. Իւրաքանչիւր նորեկ աշակերտի համար պէտք է Վարժարանին յանձնուի միանուագ 3 Օսմ. ոսկւոյ պահեստի գումար մը, որմէ կը հոգացուի նորա ճանապարհի ծախքը, երբ ո՛ եւ է պատճառաւ արձակուի Վարժարանէն։

Պահեստի ամբողջ գումարը կամ անոր մնացորդը հոն կը տրուի, երբ աշակերտը ելնէ Վարժարանէն։

8. Փափաքելի է որ իւրաքանչիւր աշակերտ ծնողք ցուցնեն մէյ մը տեղս բնակուող մի անձ մը, որուն հետ կարելի լինի ի հարկին անմիջական կարգադրութիւններ ընել աշակերտին վերաբերեալ խնդրոց մասին։

9. Եթէ աշակերտը տարուան ընթացքին մէջ ո՛ եւ է պատճառաւ հանուի կամ բացակայ լինի Վարժարանէն, եղած վճարումները չեն կրնար ետ պահանջուիլ։

10. Ամառնային արձակուրդին, որ կսկսի Յուլիսի կէսին եւ կը տեւէ մինչեւ Սեպտեմբերի 15ը, ծնողք կամ խնամակալք՝ եթէ ուզեն, կրնան տուն տանիլ իրենց զաւակները, բայց երթեւեկութեան ծախքն ու հոգը իրենց վրայ է։

11. Աշակերտաց մուտքը տեղի կունենայ Սեպտեմբեր 1էն մինչեւ 15։

12. Աշակերտ տալ ցանկացող ծնողք կամ խնամակալք պէտք է կանխաւ բանակցին Տեսչութեան հետ, եւ նորա հաւանութիւնը առնելէ յետոյ ուղարկեն իրենց տղայքը։

Ձրիավարժ աշակերտներ կընդունուին հետեւեալ պայմաններով.

1. Թոշակաւոր աշակերտաց ընդունելութեան համար վերը նշանակուած 1րդ, 7րդ, 8րդ, 10րդ եւ 11րդ պայմանները զօրութիւն ունին նաեւ Ձրիավարժ աշակերտաց համար։

2. Աշակերտք իրենց ուսման ընթացքն աւարտելէ յետոյ պարտաւոր են ուսուցչական պաշտօն կատարել իրենց բնավայրին մէջ կամ Վարժարանին Վարչութեան կողմանէ ցոյց տրուած ուրիշ տեղ մը։

3. Ընդունելիք աշակերտը պէտք է լինի աղքատ ծնողաց զաւակ, եւ այդ մասին վկայական ունենայ տեղւոյն Ազգ. Հոգեւոր Իշխանութենէն։

Նախադասելի են որբ տղայք։

4. Ընդունելիք աշակերտաց ընտրութիւնը պիտի կատարուի Վարժարանիս Հոգաբարձութեան կողմանէ առաջիկայ Յուլիս ամսի վերջերը։ Փափագողք մինչեւ այն ատեն պէտք է որ գրաւոր կերպով ներկայացնեն իրենց խնդիրքը։

Պիտի մերժուին այն տղայք՝ որք, առանց կանխաւ Հոգաբարձութեան արտօնութիւնն ստացած լինելու, ո՛ եւ է տեղէ իբրեւ աշակերտ կը ղրկուին Վարժարանս։

5. Ծնողք կամ խնամակալք պարտաւոր են հոգալ աշակերտին ճանապարհածախքը մինչեւ ցՎարժարան։

Տեսչութիւն Սանասարեան Վարժարանի
Կարին, 22 մայիս 1893

* *

Վարժարանին վերաբերեալ նամակներ պէտք է ուղղուին
Առ ՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆ ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ
ԿԱՐԻՆ

Աստի անտի

ԱՆԾԱՆՕԹ ԱՐՀԵՍՏՆԵՐ

Վերջերս Հնդկաստանի մէջ մարդահամար կը կատարուէր. գիւղութիւն մը ըլլալու համար Պոււոտի զաւակներէն ամեն մէկուն ձեռքը թուղթի կտոր մը կուտան որպէս զի իրենց արհեստը վրան գրեն. երբ թուղթերը ետ կը տրուին, մեզ ծանօթ շատ մը արհեստներու մէջ շատ մըն ալ անծանօթ անխոստովանելի արհեստներ կային.

Մէկ քանին յիշենք.

Գող, աւազակ, յելուզակ, առասպել զրուցող, անգործ, աչք մաքրող, խաղամոլ, գոմէշի սափրիչ, երիտասարդներ կարդող, դատարաններու մէջ սուտ կով վկայութիւն տուող։

Բնաւ չէ թէ ասոնցմէ շատեր ուրիշ երկիրներու մէջ ալ չեն գտնուիր, բայց ուշագրաւը սա է թէ Հնդիկներն անպատկառ անկեղծութեամբ կը յայտնեն իրենց այս արհեստներ առանց ուզելու քօղի տակ եւ ծածկաբար ի կիր առնուլ զայնս։

ԼՈՒՍԵՐԱՀԱՆԴԷՍ

Տարւոյն առաջին ամսուան 13էն մինչեւ 18ին է որ տեղի կունենայ Զինաստանի լապտերահանդէսը։

Այդ միջոցին, տեսարանը զոր կը ներկայացնեն Բէքին, Քանթոն, եւ երկնային կայսրութեան ուրիշ մեծ քաղաքները, ապօրինակութեան մասին կը գիրգանցեն երեւակայութեան ներկայացած ամեն առասպելական բաներ։

Արհեստաւորի խանութ կը բացուի մինչեւ ամենէն հարուստ մանտարէնին փառաւոր բնակարանը, կը շողշողան անթիւ միլիոնաւոր լոյսերով։ Լապտերներ կան որոց տրամագիծն մէթրերէ քանի մը մէթր կանցնի, որք բարակ եւ թափանցիկ մետաքսեայ երեսներով շինուած են եւ գորս ծաղիկներով ու թռչուններով լուսազարդուած են տաղանդաւոր նկարիչներէ։ Տեսնուած են անանկ լապտերներ որք քանի մը հազար ֆրանք կարժեն։

Ուրիշներ ներկուած եղջիւրներէ են, պատառ գոյներով եւ գեղեցիկ տեսքով. ուրիշներ ալ քիչ շատ խրախուն կենդանիներ կը ներկայացնեն՝ ծամածուռ երեսներով։

Արեւելցիներու զարգական այնքան նուրբ տաղանդը ազատ ասպարէզ կը գտնէ այս լուսավառութիւններու միջոցին։

Փողոցներուն մէջ վխտացող գեղացիները կը քանին երկար պատուհաններ որոց ծայրը կը տեսնուին բազմազան ձեւերով լապտերներ. փոքր ձուկեր, բոժոժաւոր եւ ասպնձաւոր բաղիններ, հրաշալի կերպներ եւայլն, եւ այս մեքենաւոր լոյսեր, զանազան բարձրութիւններու վրայ կախուած, պտտասպոր ու սքանչելի տեսարան մը կը կազմեն։

ԹԱԳԱՒՈՐԱԿԱՆ ՈՒԻԼՍԸՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿ.

Տուռօ շոգենաւը, նաւապետ Մորրըլ, ընդհանուր վաճառքով Հըլըն մեկնած է ամսոյս 12ին (Ն. Տ.) եւ 26ին աստ կ'սպասուի։

Լէյէրլընի շոգենաւը, նաւապետ Տիէբնօրն, գնաց ի Լիվըրբուլ կը մեկնի վաղը, երեքշաբթի, 8/20 յունիսի։

Ֆալէրօ շոգենաւը, նաւապետ Տըլանէյ, Լիվըրբուլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Լէյէրլընի եւ Ֆալէրօ լողենաւային ընկ.
ԷՏ. ԼԱՖՈՆՏԷՆ

ԱԶԳ. ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Կ. Պոլսոյ Թրամուէյից ընկերութիւնը իւր բոլոր գիծերուն վրայ բանող կառքերուն մէջ ծանուցմներ փակցնելու իրաւունքը ուրիշին կը թողու, ըստ պայմանաց յանձնաժողովութեանց տետրի մը որուն կարելի է ծանօթանալ ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, Բէրչէմպէ բազար, Չըննար փողոց։

Այս ձեռնարկին մասնակցիլ փափագողները կրնան մինչեւ յունիս 25 ներկայանալ։ Անոնցմէ պիտի թողուի յանձնառուներէ անոր որ, յանձնառութիւններու թուականներուն կարգովը, ներկայացնէ ամենէն յարմար երաշխաւորները։

Կ. Պոլիս 5-17 յունիս 1893 1—3

Սնունդ տղայոց.—Փոսֆաթին Ֆալիեռ։

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ, ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

Թիւ 4, Պէյլէր-Պալըքէկ Էքէնտի խանի Մեր Թուբխանէ Աւատմավէլ թիւ 4։ Ամեն օր ժամը 7 էն 12. բացի ուրբ. եւ տօնի օրերէ։

Սոյն գրասենեակի տնօրինութիւնն ընծեռած է այն ամեն կանխամտօք միջոցներն եւ ձեռնհաս անձանց աջակցութիւնն, որոց օժանդակութեամբ

ԿԸ ԽՄԲԱԳՐԷ օսմ. հայ. յուն. գաղ. անգղ. գերմ. ռուս. իտալ. սպան. եփրայեց. եւ պուլղ. լեզուօք զատական, առեւտրական եւ այլ ամեն կարգի եւ տեսակի գրութիւններ, ինչպէս են. ագիրագիր, յայտ, բրօթէսթօ, ծանուցագիր, մուրհակ, յօդուած եւլն։

ԿԸ ԹԱՐԳՄԱՆԷ յիշեալ լեզուօք խմբագրեալ ամեն կարգի եւ տեսակի գրութիւններ, որ լեզուի որ կը պահանջուի։

ԿԸ ՎԱՐԴԱԳՐԷ չափել եւ կնճռալից հաշիւներ. տոմարակալութեանդրութեան կը վերածէ անկարգ տումարներ. այցելու պաշտօնէի հանգամանօք կ'ստանձնէ գրասենեակայ հաշուական գործեր։

Գաղտնապահութիւն, ճշդապահութիւն, չափաւորութիւն երաշխաւորեալ։ 27 46—60

ՄԱՐՏԻ ՄՕՍԻԻ ՁԿԱՆ ՕՃԱՌԱԿ

Նոյեմբեր, Կ. Պոլիս, 3 դեկտ. 1885

Պարոնայք Սեպտ. եւ Պօսեն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական գիրքերս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներու փորձերուն եւ այն բժիշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձկան Մօրիս ձկան իւղն, իր այդ վիճակին մէջ գիրացնելով, եւ մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գրաւութիւնն ի փողոց անոր հաշւած է, մանաւանդ այդ յոյժ պատրաստութեան մէջ։

ՏՐ. Ս. Ա. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանին

ԻԼԱՆ

ԽԱՋԻՆԷՒ ԽԱՍՍԱՒ ՇԱՀԱՆԷ

Հէրէքէ Ֆապրիգաի հիւմայունընտա յիւգումի կէօրիւնիւբ մէվգիի միւնագասայա գօնուլան պօխա վէ թէֆէրրուաթընըն իհալէ արզուսունտա պուլունանլարա չերայիթ թաֆսիլաթընը անլամագ վէ պէյ ուսուլ 100տէ 10 նիսպէթինտէ աքչէյի պիլիթա իճրայի թէմինիյաթտա պուլունմագ իւզրէ Խազինէի Խասսաի շահանէ էմլաքը հիւմայուն իտարէսինէ միւրաճաաթ իլէմէլէրի իլան օլունուր։

31 մաեըս 309

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Հէրէքէ Ֆապրիգայի հիւմայունընտա պօխասը զայիէթ խալիս վէ գումաշը մէթին օլմագ իւզրէ իմալ օլունան թէջհիզիյէ բըրդամէլ վէ ամ լաս վէ գաթիֆէ վէ նիվանա մախուսս ֆէրամէնիյէ վէ պօխուն աթգըլաշը վէ մէնտիլլէր իլէ պայէն վէ մէնսուճաթը հայիրիէնին հէր չէշիտի վէ Եվրոպա վէ քիւրա իսքէլէլի գալիչէ վէ եօլ խալըլարը Տէրսաաթէթտէ Զաբչուլար Քէպիրաէ Բիւրքճիլէր Զաքչուլարընտա 17 նումէրօլու Սամանճեան էֆէնտինին մաղազասը իլէ Պէյօղլունտա Տօղրու Եօլտա Գալաթա Սէրայը ճիվարընտա թէջհիզիյէ պայը Մօսիօ Լէօն Բօղէնպէրգըն 288 նումէրօլու մաղազասընտա սաթըլմաղտա օլուբ. ֆապրիգայա մուամէլաթընտան մէգզիւր մաղազալարտա կէօրիւլէճէք օլան կէօնաչէօնենդիրիլենէ ... ֆապրիգայա հայկը էօրէնէքլէր ... օլունուր լաֆ իմալ իթտիրիլիրո. Ֆապրիգա էմթաասը սէք նազարտա թէֆրիգ օլունմագ իւզրէ ազմիչա իւզէրինտէ «Հէրէքէ Ֆապրիգասը» խարաքթարի իլէ ֆիյաթլարը թապ իտիլմիշ տիր։

13 մաեըս 309 10—12

ԻԼԱՆ ՊԱԳԸՐ ՍԷՐԱՄԻՔԻ

Ինչաաթը աքէրիէ լազըմէ իչ ն գօվա օլամաղը թէնէքէ մաղրաքա վէ սաիր նալպուր մաղզէմէնինտէն պիր աքսէնէ կիւլ միւնագասա օնալուպ հազիրանըն 13ինտի բազար կիւնի գարարը գաթիի ... 100տէ 5 թէմինաթը մուգաւէլէ օլունուլունտան թալիպ օլանլարըն ինչաաթը աքէրիէ տաիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 39 1—3

Ինչաաթը աքէրիէ իչուն միւպաեա օլունաճագ քէմիքը վուճատ վէ սաայիր չըպուգը ֆիլիքօ քիւթիւքլէրի միւնագասա օլունարագ հազիրանըն 12ինտի ճումաա իրթէսի կիւնի գարարը գաթիի ֆէրտասը 100տէ 5 թէմինաթը մուգաւէլէ օլուպ ... թալիպ օլանլարըն ինչաաթը աքէրիէ տաիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 40 1—3

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000 — **«ՖԻՆԻՔՍ»** — Հիմնեալ ի Լոնտոն յամի 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, առաջին հրդեհի ապահովագրող ընկերութիւնն մ'է որոյ բաժնետէրք Միացեալ Թագաւորութեան և Համբաւաւոր դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ ապահովութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 618

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և մեծագոյն դիւրութեամբ ապահովագրելոց, որք ունին վստահ երաշխաւորութիւն կորուստներու ամբողջական վճարման համար։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու նաւահանգստաց, Գալաթիա, Կամուրջի դէմ, Քօմիսիօն խանի անկիւնը։

HAMBURG MUNICH UNITED
ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ
ՄԻԱՑԵԱԼ
Ա ՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ	» 6,889,695
Տարեկան հասոյթ	» 16,890,344

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՈՆՔՖՈՐԹՈՒԻԱՏ?
ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Ֆռանք 6,250,000 — Պահեստի դրամ Ֆռանք 2,585,853

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև ծխախոտական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Նոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկ. Ֆիւնեան միացած է նորագոյն 13 յուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ, որոց դրամագլուխը և պահեստի դրամը է Աւելի քան 100,000,000 Ֆռանք

Լիազօր Ներկայացուցիչ Հասան Թօպքըս

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անանիասեան խան 12, 13, 14 369

THE LANCASHIRE
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ի ՄԱՆՉԷՍԹԸՐ, ԱՆԳԼԻԱ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1852 — THE LANCASHIRE INSURANCE COMPANY — ՀԻՄՆԵԱԼ 1852

Դրամագլուխ Անգլ. Ոս.	3,000,000
91 դկ. 31ին աւանդ տրուած գ.	1,771,006
1891 դկ. 31ին պահեստ	1,362,953
Հասոյթ 1891 ին	1,051,329

Այս ընկերութիւնը ընդդէմ հրդեհի կ'ապահովէ ամեն տեսակ շէնք, կահ, ապրանք, ի Պոլիս և ի շրջակայքն, ինչպէս և նաւերու մէջ ապրանքներ, նաւահանգստին մէջ։ Վնասի առեն արագ և իրաւամբ վճարուի։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ գործակալութիւն ընկերութեան, 1 և 2 Իզզէթ փաշա խան, Ղալաթիա։

Զեղչեալ գներ
Ներկայացուցիչ
Ռ. Մ. ՊՈՆՏ
564 (ՊՈՆՏ, ՍԱԼԼԸՐ ԵՒ ԸՆԿ.)

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ՔԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիա և Պոլսոյ միջև կանոնաւոր գծոյ

«Միրքասի» շոգենաւը, յունիս 8/20ին Մարսիլիա պիտի ուղեւորի։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաւ ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով.

Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

477

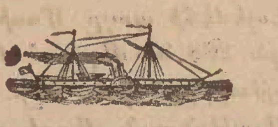

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Լիվերփուլ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջև
ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօն.
Ալգոնօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալերմօ	3200
Անճելօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բանմէր	1700
Աբօլլօ	5500	Կիգանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արգօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Ալբօգօ	5000	Կրօտօնօ	2200	Քուիբօ	2800
Գասսանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Գօրօմիօ	2200	Հիտալկօ	3500	Րինալդօ	3200
Գրիտօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Գէտֆօ	8800	Հումպէր	1200	Րօմէօ	3500
Դէլտօ	2600	Այակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Դալիբօ	2500	Ճինօ	2300	Սալերնօ	4000
Դանտէ	2100	Քէլսօ	2000	Սանտիակօ	8200
Դոգօ	2000	Քօլփինօ	4200	Սափփօ	2000
Դօնօ	2700	Քօնտօ	2200	Սիլլիօ	2000
Զիտակօ	5000	Լէօ	2000	Սորենտօ	4300
Գիսօ	5500	Լէօնարդօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գոլթոնօ	3400	Լիմօնօ	3000	Թասսօ	1200
Ֆիգօ	2500	Լամբա	1500	Թուրսօ	2800
Ֆարմօ	2500	Մար նիօ	4300	Թօրոնթօ	900
Ֆօրբօ	4800	Մարթէլլօ	6500	Թօրպեդօ	5000
Ֆրէդօ	2100	Միլօ	2000	Վոլթուրնօ	5000
Էրմինա	2600	Մուրինօ	3100	Ուիլօ	3600
Էլլորա	3000	Նէլօ	2000	Ուիլսըն	1000
Էլէքթրա	3200	Օլամօ	3000	Տիֆթօն	200
Էրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Զէպրա	400
Ֆալբօ	800	Օրլանտօ	4500	Զէրօ	140
Ֆէթօ	700	Օսքար	2000	Զօլօ	120
Էմիլիոն Մոնարք					8000
Իմբերիըլ Մոնարք					8000
Լէյդըն Մոնարք					8400

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի
Դիմել առ Յ. ՀԻՒՏ ԵՒ ՌԻՑՕ
Գործակալ
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլեթ խան, Ղալաթիա
604

ՄԵԾ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՑ
Օրէնսդրաբար երաշխաւորեալ Բարձրագոյն կառավարութենէն ի ՀԱՄՊՈՒՐԿ

500,000 մարք կամ **625,000** ֆրանքի

Մեծագոյն պարգեւը կը տրուի ամենէն մեծ թիւը շահողին՝ Դրամագլխոց Մեծ-Նոր վիճակահանութենէն, երաշխաւորեալ Համպուրկի կառավարութեան կողմէ։ Բայց ամէն պարագայի մէջ

1	մեծ պարգեւ	300000	մարք
1	»	200000	»
1	»	100000	»
2	»	75000	»
1	»	70000	»
1	»	65000	»
1	»	60000	»
1	»	55000	»
2	»	50000	»
1	»	40000	»
5	»	20000	»
3	»	15000	»
26	»	10000	»
56	»	5000	»
106	»	3000	»
253	»	2000	»
6	»	1500	»
756	»	1000	»
1237	»	500	»
33950	»	148	»
18991	»	300	200

150, 127, 100, 94, 67, 40, 20

Դրամագլխոց յայտ կարեւոր վիճակահանութիւնը, արտօնեալ բարձրագոյն իշխանութենէն ՀԱՄՊՈՒՐԿԻ, և երաշխաւորեալ Պետութեան ամբողջական ստացուածքով, 110,000 տոմսակ կը պարունակէ, որոց 55400ը ապահովապէս պիտի շահին։ Այս վիճակահանութեամբ շահուելիք դրամագլուխը դերծ է **13,000,000** ՖՐԱՆՔԻ ՈՍԿԵԴՐԱՄ

Այս դրամի վիճակահանութեան նպաստաւոր կարգադրութիւնն այն է, զոր կը վերոյիշեալ ամեն մէկ 55,400 պարգեւք՝ եօթը յաջորդական կարգի պիտի բաժնուին ապահովութեամբ։

Առաջին կարգին գլխաւոր բաժինն է 50,000 մարք, երկրորդ կարգինը՝ 55,000 մարք, երրորդ կարգինը՝ 60,000 մարքի կը բարձրանայ, չորրորդը՝ 65, հազար մարք, հինգերորդը՝ 70,000 մարք, վեցերորդը՝ 75,000 մարք, և եօթներորդը պատահաբար 500,000 մարքի, բայց ամեն պարագայի մէջ 300,000—200,000 մարքի։

Ստորագրող առեւտրական տունը ներկայիս յարգանօք կը հրաւիրէ շահելու ըստ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՑ ԱՅՍ ՄԵԾ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՆ։

Հրամաններ տալու փափագող անձերէ կը խնդրուի ամեն մէկու դրամները ղրկել Ֆրանսայի կամ Սերպիոյ ամեն երկրաց պանքաներու տոմսակներով կամ թղթադրամով կամ ամենէն դիւրինը կ'ըլլայ տոմսը ղրկել ձեր երկրի համազգային մանրա բոնով, գերմանական կամ աւստրիական, ֆրանսական կամ անգլիական թղթատարական պատուէրագրերով։

Առաջին կարգի վիճակահանութեան համար

1 բոլոր ամբողջ տոմսակը կ'արժէ	ֆրանք	7.50
1 բոլոր կէս տոմսակը կ'արժէ	,,	3.75
1 բոլոր քառորդ տոմսակը կ'արժէ	,,	1.90

Հետեւեալ կարգերուն տոմսակներու պարգեւը և բոլոր պարգեւներուն բաշխումը ու վիճակահանութեանց ժամանակները, վերջապէս ամեն պարագաները կրնան տեսնուիլ պաշտօնական ցուցակին մէջ։

Իւրաքանչիւրը պիտի ստանայ բուն տոմսակները պետական զինանշանով դրոշմուած, և միանգամայն վիճակահանութեանց պաշտօնական յայտագիրը, ուր պիտի երեւին պէտք եղած մանրամասնութիւնները։ Վիճակահանութենէն անմիջապէս ետքը իւրաքանչիւր տոմսակ ունեցող պիտի ընդունի քաշուած պարգեւներու պաշտօնական ցուցակը պետական զինանշանով։ Պարգեւներու վճարումն անմիջապէս պիտի կատարուի ըստ յայտագրին, պետական երաշխաւորութեամբ։ Պարգեւները վճարելի են Բէյսիմարքով։ Այն պարագային յորում հակառակ մեր ակնկալութեան, վիճակահանութեանց յայտագիրը մէկուն գործին չիգար, պատրաստ ենք ետ առնելու վիճակահանութենէն առաջ՝ այն տոմսակները որք չեն հաճուած և ետ ղրկել ընդունուած գումարը։ Եթէ փափագ յայտնուի, վիճակահանութեան պաշտօնական յայտագիրը յառաջագոյն կը ղրկուի ձրիապէս տեղեկանալու համար անոր։ Կը խնդրենք որ կարելի եղածին չափ շուտ ղրկուին մեզ հրամանները, բայց ամեն պարագայի մէջ յառաջ քան

631 — 01 Յունիս 1893 Ն. Տ. — 4—8

ՎԱԼԱՆԴԻՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Դրամատուն ի ՀԱՄՊՈՒՐԿ, Գերմանիա

ՄԻՍԶՍ Ս. Ա. ԱԼԼԷՆԻՆ
ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՄԱԶ. ՆՈՐՈԳԻՉԸ
(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Ճերմակ ընկած մազերուն գոյն, փայլուն ու գեղեցկութիւն։ Կը նորոգէ անոր կեանքը, ոյժը և աճումը։ Գլխու թեփը շուտ մը անհետ կ'ընէ։ Իր անուշ հոտը առատ է ու հեշտալի։

«Մէկ շիշը կը բաւէ։» Այդ փորձը ունեցող ամենքը որոնց մորթագունած մազերերնին բնական գոյնին դարձան, և ճաղատ տեղերը մազով ծածկուեցան։ Ներկ չէ, և ամենեւին վնաս մը չըներ։ Թէ որ կ'ուզես թարմ մազ ունենալ և բոլոր կեանքդ մէջ պահել, առանց ուշանալու շիշ մը ստացիր տիկին Ս. Ա. Ալլէնի Հոմանի Նորոգիչէն. (MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եօրք։ Կը վաճառուի ամեն սափրիչներու, անոյշ իւղագործներու և անուշահոտ դեղագործներու քով։

Մեծաքանակ վաճառուի ի Պոլիս Բ. Հ. Քիւլիւքեանի եղբարց քով, Եենի ճամի փողոց, 18, Գոլիտէ Է. Ասիա Քաղաքանա, Տիւքօչ Քարայուլ, Ղալաթիա. փոքրաքանակ վաճառատանց Բ. Հ. Քիւլիւքեան եղբարց քով, Պոլսոյ Կամուրջին գլուխը, 17, և Բերայի Մեծ Փողոց, 158, Բանծիւք, բրիտանական դեղարան և Իզմիր, հոտավաճառ, Մեծ Փողոց Բերա, 433։

EMULSION SCOTT
(ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿ)
ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԶԷՅԹ ԻՒՂ
Իփոփոփիթ մը շող և տոտայով
Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՕԹԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եօրք։

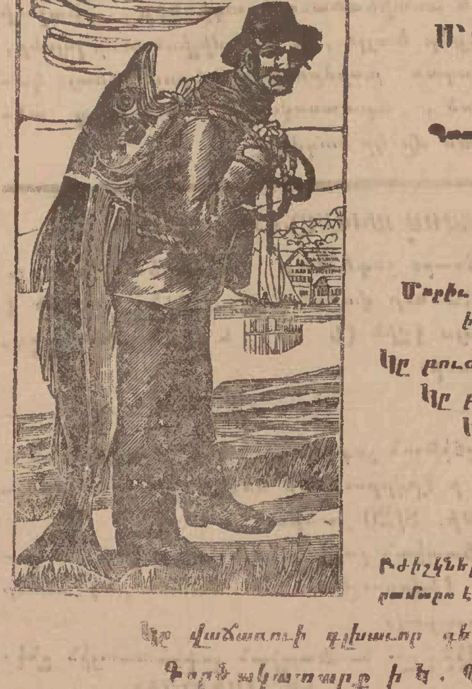

Իրօքն չափ ախորժահամ է
Մորիւ ձկան հում իւղէ բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիփօֆօսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճողաժութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, աւորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Գործակալատուք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԸՐ ԵՒ ՀԱՒՐԷԼ

ՌՈՅԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ
ԱՍԻՒՐԱՆՍ ՔՈՐՓՕՐԷՇԸՆ
ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720 ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան Անգլ. ոսկի	4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է »	35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարումնք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ԶԵՂՉԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափագողք կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
140 Պահճէ Գաբու, Մէյտանճըք սօքաք, Ուիթալ խան.

COMP. RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑՈՒՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նաւթուղան երթեւեկութիւնք

Կշ. 7 19 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի.
Դշ. 8 20 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէանի ճամբով,
Դշ. 9 21 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 9/21 Սուրհանդակ դէպի Փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Շ. 0/22 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 9ին յետ միջօրէի.

Ազդ — Յունիս 8/20, Երեքշաբթի օրը կ. գլուխ դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Աղեքսանդրիա մէջ պիտի հանդիպին Թրիփոլի Պէյրութ, Եաֆա, և Փոր-Սայիտ գացող շոգենաւ։
605

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ
ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

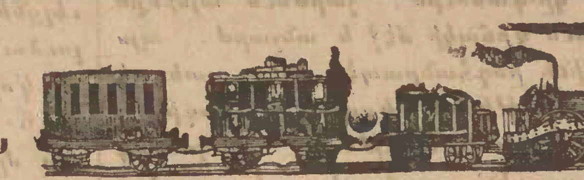

ԳԻԾ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՖԻԼԻՊՊԷ

Արեւ. Ճեպն. Թ. 2 Բշ. Եշ. Ա. ժ. վ.	Կռխ. Ճեպ. Թ. 4 Ամ. օր ԱԲԳ ժ. վ.	Կռխ. Խառն Թ. 62 Ամ. օր ԱԲԳ ժ. վ.	Կռխ. Խառն Թ. 132 Բշ. Եշ. ԱԲԳ ժ. վ.	Կռխ. Խառն Թ. 124 ԱԲԳ ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կռխ. Խառն Թ. 123 ԱԲԳ ժ. վ.	Կռխ. Խառն Թ. 131 Դշ. Ուրբ. ԱԲԳ ժ. վ.	Կռխ. Խառն Թ. 61 Ամ. օր ԱԲԳ ժ. վ.	Կռխ. Ճեպ. Թ. 7 Ամ. օր ԱԲԳ ժ. վ.	Արեւ. Ճեպն. Թ. 5 Դշ. Շբ. Ա. ժ. վ.
7 20	8 15	6 30			Մկ. Կ. ՊՈԼԻՍ ժմ.			8 32	8 22	4 00
		6 41			Գումգաբու			8 23		
		6 53			Եէտի-գուլէ			8 07		
		7 12			Մագրիգիւղ			7 44		
		7 26			Այաստէֆանոս			7 22		
		7 45			Քիւչիւք-Չէքմէճէ			7 07		
		8 29			Որաքթա-գուլէ			6 22		
	9 35	9 05			Հատըմքէօյ			5 56	5 5?	
		9 4?			Չաթալճա			4 5?	? 17	1 50
9 58	10 31	10 25			Գապաքճէ			4 ?0		
		11 27			Սինէքլի			3 ?		
	12 12	12 09			ժմ. Չէրքէզ քէօյ մեկնում			2 37	4 38	12 09
	12 14	12 40			մկ. ժամանում			2 12	4 53	[illegible]
12 01	12 36	1 ??			Չորլու			1 25	3 56	
		2 33			Մուրատլը—Վէօրքէօյ			12 25		
		3 05			Սինէքլի-Չիֆթլիք			11 53		
	2 23	3 44			Լիւլէ-Պուրկազ			11 1?	2 26	
2 05	2 33	4 30			Պապա-Էսքի			10 3?	2 00	9 33
		5 13			Բավլօ-քէօյ			9 40		
	3 58	6 08			Ուզուն-Քէօփրիւ			8 56		
	4 16	6 47			Գուլէլի-Պուրկազ			7 46	12 50	
		7 12			Ուզրի			7 14	12 31	8 09
4 21	5 09	7 39			ժմ. ԱԴՐ. ՊՈԼԻՍ մկ.			6 25	11 37	7 14
4 29	5 19		3 15		մկ. ժմ.		1 25		11 22	7 09
			4 07		Գարաքքէօյ		12 32			
5 25	6 12		4 57		ժմ. Մուսթաֆա-փաշա մկ.		11 39		10 27	6 12
5 31	6 32		5 17		մկ. ժմ.		11 19		10 02	6 07
6 14	7 13		6 35		ժմ. Հարմանլը մկ.		9 54		9 19	5 23
6 20	7 38		6 53		մկ. ժմ.		8 48		8 59	5 18
	8 01		7 38		ժմ. Թըրնովա-Սեմէնլի մկ.		8 01		8 35	4 53
	8 11			10 50	մկ. ժմ.				8 25	4 48
	8 47			11 50	Գայաճըք-Հասքէօյ	12 50			7 52	
	9 34			1 07	Նէհի-Մահալլէ	12 06			7 05	
8 38	9 59			1 49	Բարադջը	10 50			6 39	3 06
	10 25			2 24	Գաթօնից-Աթմանիքէ	9 58			6 14	
9 23	10 44			2 49	ժմ. Ֆիլիպէ մկ.	9 04			5 54	2 17
9 33	11 04			3 20	մկ. ժմ.	8 25			5 34	2 12
	11 58			4 41	Թաթար Բազարճըք մկ.	7 51			4 43	
	12 22			5 12	ժմ. Սարամպէյ մկ.	6 45			4 17	
	12 23				մկ. ժմ.	6 00			4 16	
11 10	12 44				ժմ. Պէլօվա մկ.				4 01	12 44
3 20	4 29				Սոֆիա				12 34	15
2 10	9 30				Նիշ				5 51	9 20
8 43	4 48				Պէլկրատ				0 35	37
9 40	1 20				Պուտափէշթ				2 0	3
3 16	7 20				Վիէննա մկ.				8 30	

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

1. Ստորագծեալ վայրկեանները կը ցուցնեն իրիկուան ժամը 6էն և առաւօտեան ժամը 5.59ի միջեւ եղած գիշերուան ժամանակը.

2.—Կ. Պոլսոյ արուարձանաց ժամանակացոյցը մասնաւոր ցուցակ մըն է եղած։

3.—Ձախակողմի սիւնակաց մէջ կառախմբոց մեկնման ժամանակը պէտք է կարդալ վերէն վար, և աջակողմի սիւնակաց մէջ վարէն վեր։

4.—Թիւ 321 «խառն կառախումբը» ի Թըրնովա—Սեմէնլի կը հաղորդակցի 7 Թիւ «պայմանագրական կառախմբին» հետ։

5.—Թիւ 322 «խառն կառախումբը» ի Թըրնովա—Սեմէնլի կը հաղորդակցի Թիւ 4 «պայմանագրական կառախմբին» և Թիւ 131 «խառն կառախմբին հետ։

6.—Թիւ 621 խառն կառախումբը Ըսկիւպի մէջ կը հաղորդակցի՝ Զիպեֆչէ գացող Թիւ 522 և Սելանիկ գացող Թիւ 513 խառն կառախմբոց հետ։

7.—Մահճաբարձ վակոն մը աւելցուած է Թիւ 7 և 4 պայմանագրական կառախմբոց, արեւելեան ճեպընթացին չքալած օրերն, այսինքն.

Կ. Պոլսէն մեկնող Թիւ 4 կառախմբին — Կիրակի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի ուրբաթ և շաբաթ օրերը

Պելովայէն մեկնող Թիւ 7 կառախմբին — Կիրակի, երկուշաբթի, չորեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը

Ուղեւորք կրնան գալ ի կեր առնուլ յաւելուածական սակ մը վճարելով.

Ա. կարգ	Բ. կարգ	
Ֆր. 10.—	Ֆր. 7.—	Կ. Պոլսէն Ադր. Պոլսոյ համար կամ փոխադարձաբար
,, 12.—	,, 9.—	Կ. Պոլիս Ֆիլիպէ Պէլովայի համար կամ փոխադարձաբար

8.—Արեւելեան Եւրոպայի ժամանակը [Ա. Ե. Ժ.] 4 վայրկեան առաջ է Կ. Պոլսոյ տեղական ժամուն վրայ։

9.—Միջին Եւրոպայի ժամանակը [Մ. Ե. Ժ.] 32 վայրկեան ետք է Սելանիկի ժամուն վրայ։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ԳԻԾ ՍԵԼԱՆԻԿ—ԻՒՍՔԻՒՊ—ԶԻՊԷՖՉԷ

Կռխմր. Խառն Թ. 512 ամեն օր ժ. վ.	Կռխմր. Խառն Թիւ 522 ամեն օր ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կխմր. Խառն Թիւ 523 ամեն օր ժ. վ.	Կռխր Խառն Թիւ , ամեն օր ժ. վ.
5 10		Սելանիկ (Պիւֆէ) ժմ.		10 13
5 44		Թօփսին մկ.		9 41
6 21		Ամաթօվօ		9 04
6 43		Քարասուլու		8 41
6 53		Կիւմէնճէ		8 31
7 31		Կեօրկելի		7 59
8 05		Միռօվճէ		7 18
8 15		Սթրումիցա		7 06
8 47		Տեմիրգափու (Պիւֆէ) ժմ.		6 32
8 57		մկ.		6 17
9 42		Քրիվօլաք		5 43
10 21		Վ.ենից—Կյուպրի		5 00
11 08		Քէօփրիւլիւ ժմ.		4 10
11 ?		մկ.		4 00
12 06		Ջելենիկօ		3 17
12 42	1 06	ԻՒՍՔԻՒՊ (Պիւֆէ) ժամ.		2 41
	1 47	մկ.		
	2 42	Աճալար	2 20	
	3 15	Գումանովա	1 44	
	3 43	Թապանօվչէ	1 07	
	3 56	Բրեզովա	12 29	
	4 21	Պուգառովչէ	12 04	
	4 34	Պույիենեվչէ	11 46	
		Զիպեֆչէ	11 16	
			11 00	
	9 35	Նիշ	5 31	
	4 48	Պէլկրատ	10 58	
	1 20	Պուտափէշթ	2 40	
	2	Վիէննա մկ.	8 50	

ԳԻԾ ԻՒՍԿԻՒՊ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ

Կռխմր. Խառն Թիւ 622 Բշ. Դշ. Ուրբ. ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կռխմ. Խառն Թիւ 621 Դշ. Եշ. Շբթ. ժ. վ.
7 15	Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ժամ	12 29
8 22	Էլէշան մկ.	11 36
9 17	Քաչանիք	10 59
10 27	Վ.էռիզովից	10 12
11 20	Լիբլեան	9 11
12 12	Բրիշթինա	8 16
12 58	Վուշիթրն	7 22
1 15	Միթրօվիցա մկ.	7 00

ԹԸՐՆՕՎԱ—ՍԵՄԷՆԼԻ—ԵԱՄՊՕԼՈՒ

Կռխ. Խառն Թ. 321 Բշ. Եշ. ԱԲԳ	Թ. 323 Կիր. ԱԲԳ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կռխ. Խառն Թ. 322 Դշ. Շբ. ԱԲԳ	Թ. 324 Բշ. ԱԲԳ
9 15	1 40	մկ. Թըրնովա-Սեմէնլի ժմ.	7 20	9 49
9 58	2 25	Գարաբունար	6 46	9 15
11 05	3 32	Ռաճէ—Մհալլէսի	5 45	8 14
12 13	4 43	Եէնի—Զաղրա	4 42	7 09
1 11	5 41	Ըլիճիօ—Քըրմանլը	3 41	6 13
2 00	6 50	Եամպօլու ժմ.	2 40	5 10
6 58		ժմ. Պուրկազ մկ.	9 40	

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կռխ. Խառն Թ. 221 Բշ. Դշ. և Ուր. ԱԲԳ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կռխ. Խառն Թ. 222 Գշ. Եշ. և Շբ. ԱԲԳ
7 51	մկ. Ա. Պոլիս ժամ.	6 53
8 47	Ուզրի	5 58
9 33	Գուլէլի — Պուրկազ	5 30
10 10	Տիմէթօքա	4 38
11 22	Սուֆլի	3 31
12 20	Պիտիքլի	2 31
1 21	Ֆէրրէ	1 29
2 22	ժմ. Տէտէ-Աղաճ մկ.	12 20

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ